

Moskvanın müəmmalı
meyvə-tərəvəz
qadağaları-siyasi
təzyiq aləti,
yoxsa....

yazısı səh.5-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 6-9 iyul 2019-cu il Şənbə № 142 (7312) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezident İlham Əliyev Pirallahıda məcburi köçkünlərlə görüşdü

Dövlət başçısı köçkünlər üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin açılışında iştirak etdi

yazısı səh.3-də

Qarabağda müharibənin labüdlüyü məsələsinə 2 fərqli baxış

yazısı səh.11-də

"Müstəqilliyin lehinə səs verən şəxslərin hamısı bu medala layiqdir" - Vahid Əhmədov

yazısı səh.6-də

Sağlamlığımıza qənim kəsilən trans yağlar

yazısı səh.10-də

Rəsmi Bakının Rusiyaya etirazı nəticə verdi

yazısı səh.7-də

Ankaranın hədəfinə çatmasına az qaldı-S-400-lər "yol üstə"dir

yazısı səh.3-də

Amerikalı general ABŞ-ın "nüvə müharibəsi" planını açıqladı

yazısı səh.2-də

AzTV də BNA-nı tənqid etdi - qurumun fəaliyyətindəki qüsurlar...

yazısı səh.10-də

Havasından barıt, torpağından qan qoxusu çəkməyən Füzulidən reportaj

yazısı səh.4-də

Dünyada həbs edilən prezidentlər - zindana gedən sabiqlərin suçu...

yazısı səh.12-də

Çimərliklərlə bağlı qaydalar sərtləşdirilir

yazısı səh.13-də

İRƏVAN İRANI TƏLƏYƏ SALMAQ

İSTƏYİR - MƏKRLİ PLANIN PƏRDƏARXASI

Ermənistan baş nazirinin müavini də Tehrandan əliboş döndü - səbəblər; işğalçı ölkə daxilində isə baş nazir Paşinyandan narazılıq güclənir, ona vədlərini tez-tez xatırlatmağa başlayıblar...

yazısı səh.8-də

"Hafka"nın acı sonu: "Sənədləri oxumadan milyonlara imza atıb" - iddia

Deyilənlərə görə, ortaqları onu aldadaraq 50 milyona qol çəkdiriblər; hüquqşünasın fikrincə, bu işdə sabiq nazir Ziya Məmmədovun da rolu var

yazısı səh.5-də

Hacı İbrahim Nehrəmli:
"Mənim dövlətə və banklara 1 manat da borcum yoxdur"

yazısı səh.6-də

Putinsiz
Rusiya
dağıla bilər -
gözlənti

yazısı səh.12-də

Azay Quliyev:
"1993-cü ildən etibarən biz bu münafişəni yalnız Dağlıq Qarabağ münafişəsi adlandırmaq bilmərik"

yazısı səh.9-də

Azərbaycan daxili işlər nazirinin birinci müavini vəzifəsinə təyinat olub

Azərbaycan daxili işlər nazirinin birinci müavini vəzifəsinə təyinat olub. APA-nın məlumatına görə, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncamla polis general-mayoru Seyfulla Əzimov daxili işlər nazirinin birinci müavini təyin edilib.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəisi Ehsan Zahidov APA-ya faktı təsdiqləyib.

Qeyd edək ki, S.Əzimov DİN-in Baş Mütəşəkkil Cinayət-karlıqla Mübarizə İdarəsinin rəisi olub.

Müəllimlərin işə qəbulu üzrə imtahanların tarixləri açıqlandı

Bu il 8-24 iyul tarixlərində ümumi təhsil müəssisələrinə müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin test mərhələsi keçiriləcək. Təhsil Nazirliyindən «Trend»ə verilən məlumata görə, alman dili və tarix üzrə 8 iyul, fizika, fransız dili və musiqi üzrə 9 iyul, informatika və rus dili üzrə 10 iyul, ingilis dili üzrə 11-12 iyul, biologiya üzrə 12-13 iyul, coğrafiya üzrə 13 iyul, ibtidai sinif üzrə 15-18 iyul, təsviri incəsənət üzrə 18 iyul, fiziki tərbiyə üzrə 18-19 iyul, riyaziyyat üzrə 19-22 iyul, texnologiya üzrə 22 iyul, kimya üzrə 22-23 iyul, Azərbaycan dili və ədəbiyyatı üzrə 23-24 iyul, Azərbaycan dili, rus dili və ədəbiyyatı üzrə 23 iyul tarixlərində test imtahanları keçiriləcək.

Müəllimlərin işə qəbulu 4 mərhələdən (elektron ərizədəki göstəricilərin qiymətləndirilməsi, test imtahanı, vakant yerlərin seçilməsi və müsahibə) ibarətdir. Test imtahanı mərhələsində namizədə ixtisas, tədris metodikası, təlim strategiyaları və məntiqə aid suallar təqdim ediləcəkdir. Bu mərhələdə keçid balını toplamış namizədlər 8 vakant yer seçə biləcəklər. Namizədlərin vakant yerlərə yerləşdirilməsi elektron ərizələrində qeyd etdikləri seçim ardıcılığı gözənilməklə aparılacaq.

Müsahibə mərhələsində test imtahanlarının nəticələrinə əsasən vakant yer tutmaq hüququ qazanmış namizədlərin bilik və bacarıqları, psixoloji hazırlığı və ümumi dünyagörüşü yoxlanılacaq.

İşə qəbul müsabiqəsi nəticəsində namizədlərin topladığı bal iki tədris ili qüvvədədir və onlar növbəti tədris ili üçün keçirilən müsabiqə zamanı birbaşa vakansiya seçimi mərhələsində iştirak edə bilərlər.

Narkotik istifadəçisi olan 20 polis xidmətdən xaric edilib

2018-ci il ərzində nümünəvi xidmətlərinə, o cümlədən ictimai asayişin mühafizəsində, cinayətkarlığa qarşı mübarizədə əldə etdikləri nailiyyətlərə görə daxili işlər orqanlarının 15 min 715 əməkdaşı mükafatlandırılıb.

APA-nın məlumatına görə, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin saytında məlumat yerləşdirilib. Məlumatda qeyd olunub ki, ötən il ərzində daxili işlər orqanları üzrə istər xidmətdə, istərsə də xidmətdən kənar vaxtlarda nizam-intizam qaydalarının, həmçinin, qanunçuluğun tələblərinin pozulması hallarına yol verdiklərinə görə 5103 nəfər əməkdaş cəzalandırılıb.

2018-ci il ərzində daxili işlər orqanları əməkdaşları tərəfindən qanun pozuntusuna yol verilməsi ilə bağlı 370 fakt qeydə alınıb, buna görə 487 nəfər əməkdaş müvafiq qaydada cəzalandırılıb, onlardan 92 nəfəri daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric olunub.

O cümlədən ötən il ərzində polis əməkdaşları tərəfindən insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının pozulması ilə bağlı 297 fakt qeydə alınıb, bu cür neqativ hərəkətlərinə görə 400 nəfər əməkdaş intizam məsuliyyətinə cəlb olunub, onlardan 27 nəfəri daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric olunub. 2018-ci il ərzində ümumilikdə, 296 nəfər əməkdaş mənfi motivlərlə, o cümlədən narkotik vasitələrdən qanunsuz istifadə etdiklərinə görə 20 nəfər, spirtli içkilərə aludəçilik etdiklərinə görə isə 10 nəfər əməkdaş daxili işlər orqanlarında xidmətdən xaric olunub.

Azərbaycanla Çin arasında maliyyə və logistika sahəsi üzrə üç sənəd imzalandı

Bakıda keçirilən Azərbaycan-Çin biznes forumu çərçivəsində üç sənəd imzalandı.

«APA-Economics»in məlumatına görə, Azərbaycanın «Kat Holding»i ilə «Sian Maliyyə Holding»i arasında, həmçinin Azərbaycanın «Merkuri Group» MMC ilə Sianın «Shanba» ticarət şirkəti arasında əməkdaşlıq memorandumları imzalanıb.

Ölkələr arasında həmçinin Azərbaycanın «ADY Konteyner» MMC ilə Çinin «Xian Continental Bridge International Logistics Co Ltd» şirkəti arasında «Bir kəmə, bir yol» təşəbbüsü çərçivəsində Transxəzər beynəlxalq nəqliyyat marşrutu ilə hərəkət edən konteyner qatarlarının təşkili üzrə ekspeditor müqaviləsi imzalanıb.

Azərbaycanda İxracın və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun (Azpromo) prezidenti vəzifəsini icra edən Yusif Abdullayev deyib ki, imzalanacaq sənədlər ölkələr arasında maliyyə və logistika sektorunda əməkdaşlığın daha da genişlənməsinə töhfə verəcək.

«Bildiyiniz kimi, «Bir kəmə, bir yol» təşəbbüsü çərçivəsində aparılan işlər və bu təşəbbüsün çərçivəsində Çin və Azərbaycan tranzit potensialının artırılmasında, Çindən gələn yüklərin daşınması və ümumiyyətlə bu dəhlizin istifadə olunması çox önəmli məsələlərdən biridir və forum çərçivəsində bir neçə məsələlərə toxunuldu. Logistika, tranzit məsələləri ən önəmli və perspektivli məsələlərdən biridir», - deyir Y. Abdullayev qeyd edib.

«2019-cu ilin 5 ayı ərzində Azərbaycanla Çin arasında ticarət dövriyyəsi 1,1 milyard dollara çatıb».

«Trend»in məlumatına görə, bunu iqtisadiyyat nazirinin müavini Niyazi Səfərov Bakıda keçirilən Azərbaycan-Çin biznes forumunda deyib.

O bildirib ki, 2018-ci ilin analoji dövrü ilə müqayisədə bu göstərici 2,6 faiz artıb:

«Ötən il ərzində ölkələrimiz arasında ticarət dövriyyəsi 1,3 milyard dollar təşkil etmişdi. Azərbaycanın Çin iqtisadiyyatına investisiyaları 1,7 milyard dollar, Çinin Azərbaycan iqtisadiyyatına investisiyaları isə 800 milyon dollar təşkil edib. Hazırda Azərbaycanda Çin kapitalı ilə 119 şirkət

Bakıda radikalizmin təbliğində şübhəli bilinən 180 dini ədəbiyyat aşkarlanıb

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti ilə birgə Bakı şəhəri Suraxanı rayonu Qaraçuxur qəsəbəsi məscidi ətrafında reydlər keçirib.

Komitədən «Trend»ə verilən məlumata görə, reydlər zamanı vətəndaş Kamran Hüseynzadə tərəfindən küçə ticarəti formatında dini təyinatlı ədəbiyyatın qeyri-qanuni satışı faktı aşkarlanıb.

İlkin baxış və araşdırma zamanı müvafiq icazəsi olmadan satılan, dini radikalizm və ekstremizmin təbliğində şübhəli bilinən 180 dini ədəbiyyat ekspertiza üçün götürülüb. Fakt üzrə müvafiq araşdırma tədbirləri davam etdirilir.

Qeyd edək ki, monitorinqin keçirilməsində məqsəd dini təyinatlı ədəbiyyatların və məmullatların satışı ilə məşğul olan məntəqələrin fəaliyyətinin, həmin ədəbiyyatların istehsal və satışı, eləcə də onların nəzarət markası ilə markalanması ilə bağlı qanunvericiliyin tələblərinə riayət olunub-olunmamasının müəyyənlişdirilməsindən ibarət olub.

Amerikalı general ABŞ-ın «nüvə müharibəsi» planını açıqladı

ABŞ Hava Qüvvələri Komandanı general David Goldfein nüvə müharibəsi başlayacağı təqdirdə müharibə-fəaliyyət planını açıqlayıb.

ABŞ Hava Qüvvələri Komandanı general Goldfein nüvə müharibəsi başlamazdan əvvəl ABŞ Avropa Qüvvələri (EUCOM) komandanı ordu general Uolters ilə əlaqə saxlayacağını, bundan sonra ABŞ və NATO qüvvələrinin «hücum təyyarələri, bombardman təyyarələri, yanacaqdoldurma təyyarələri, kəşfiyyat cihazları ilə kiber, kosmik və xüsusi təyinatlı əməliyyatları» ehtiva edən əks hücumu anında başladacağını deyib.

ABŞ ərazisinə qarşı raket hücumunun qarşısını almaq məqsədilə Şimali Amerika Hava-Kosmik komandanı general Terrens O'Şonnesi ilə əlaqə saxlayacağını deyən Goldfein quruda yerləşdirilən HHM sistemlərinin raket hücumunun qarşısını almağa və yalançı hədəflər arasında həqiqi başlıqları müəyyən etməyə hazır olacağını qeyd edib. Bundan sonrakı mərhələdə isə nüvə sualtı qayıqları fəaliyyətə keçəcək, su altından dağıdıcı zərbələr endirmək planlarıdır.

Goldfeinin üçüncü həmkarı ABŞ Strateji Qüvvələrinin (STRATCOM) komandanı ordu generalı Con Hayten olacaq. Hayten düşmənin qarşısının alınması üçün hansı nüvə hücumuna ehtiyac olduğuna dair hesabat verəcək.

«Defense Maven» nəşrinin yazdığına görə, Goldfein «Bu missiyaların hər biri qüsursuzdur və hamısının eyni anda fəaliyyətə keçməsi lazımdır» deyib.

Ayaz Mütəllibovun həyat yoldaşı vəfat etdi

Azərbaycanın 1-ci prezidenti Ayaz Mütəllibovun həyat yoldaşı Ədibə Mütəllibova iyulun 5-də səhər saatlarında vəfat edib.

Keçmiş prezidentin xanımı uzun sürən xəstəlikdən sonra vəfat edib.

«Çətindir, amma nə etmək olar, həyatın işidir...».

«Report»un xəbərinə görə, bunu Azərbaycanın sabiq prezidenti Ayaz Mütəllibovun həyat yoldaşı Ədibə Mütəllibovanın dəfn mərasimində deyib: «Bu, mənim üçün çox çətindir. Amma həyatın işidir, belə qiymətləndirmək lazımdır. Bizə dəstək verən hər kəsə təşəkkürümü bildirirəm».

Ədibə Mütəllibova 81 yaşında vəfat edib. Mərhum Yasamal qəbiristanlığında oğlu Azad Mütəllibovun məzarının yanında dəfn olunub.

Mərhumun 3 mərasimi iyulun 7-də «Təzəpir» məscidində keçiriləcək.

Qeyd edək ki, Ayaz Mütəllibovun həyat yoldaşı Ədibə Mütəllibovanın yas mərasiminin təşkilatı məsələlərini Heydər Əliyev Fondu öz üzərinə götürüb.

«Trend»in məlumatına görə, bu barədə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva tapşırıq verib.

Allah rəhmət eləsin!

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz

ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etməyin üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

İyulun 5-də Pirallahı rayonunda 306 məcburi köçkün ailəsi üçün salınan yeni yaşayış kompleksi istifadəyə verilib.

AzərTAc xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak ediblər.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövşən Rzayev görülən işlərlə bağlı məlumat verdi. Bildirildi ki, Pirallahı rayonunda yataqxanalarda və digər inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış 306 məcburi köçkün ailəsi üçün çoxmərtəbəli binalardan ibarət yeni yaşayış məhəlləsi dövlətimizin başçısının 2011-ci ildə imzaladığı sərəncama əsasən yaradılıb. Sifarişçisi Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu, podratçısı isə "Kristal Abşeron" MTK olan yeni yaşayış məhəlləsinin ötən il başlanan tikinti işləri yüksək keyfiyyətlə başa çatdırılıb. Layihə üzrə doqquzmərtəbəli 3 bina tikilib ki, bunlardan ikisi 72, biri isə 162 mənzillidir. Yaşayış kompleksinə məktəb də daxildir və burada digər zəruri infrastruktur obyektləri tikilib, ərazidə geniş abadlıq və yaşıllaşdırma işləri görülüb. Kompleks salınarkən elektrik, su, qaz, istilik təchizatı və suvarma sisteminin, rabitə və televiziya şəbəkəsinin qurulmasına xüsusi diqqət göstərilib. Bu, ölkə üzrə məcburi köçkünlər üçün salınan sayca 104-cü müasir yaşayış kompleksidir.

Mənzillərdə yaradılan şəraitlə tanış olan Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verildi

tanış olan Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verildi ki, bu təhsil ocağı 220 şagird yerlidir. Yüksək şəraiti ilə seçilən, müasir təlim avadanlıqları ilə diqqət çəkən məktəbdə təlim-tədris üçün hər cür şərait yaradılıb. Məktəbin kompüter otağında şagirdlər informasiya texnologiyalarının sirlərinə yiyələnəcəklər.

Prezident İlham Əliyevin təhsilin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı təsdiqləyir ki, bu sahədə dövlət siyasətinin mühüm prinsipləri sırasına daxil edilib.

Prezident İlham Əliyev Pirallahıda məcburi köçkünlərlə görüşdü

Dövlət başçısı köçkünlər üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin açılışında iştirak etdi

ki, təmirli mənzillərdən 37-si birotaqlı, 107-si ikiotaqlı, 126-sı üçotaqlı, 36-sı isə dördotaqlıdır. Mənzillərin ümumi sahəsi 24 min kvadratmetrdir. Yeni yaşayış kompleksində hazırda Pirallahı rayonundakı yataqxanalarda və digər inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkün ailələri mənzillə təmin olunacaqlar.

Bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan danışarkən Birinci vitse-prezident Mehri-

ban Əliyevanın rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirləri də vurğulamaq lazımdır. Artıq Qaradağ rayonunda 1026 məcburi köçkün ailəsi üçün yaşayış kompleksi inşa edilib. Abşeron rayonunun Masazır, Mehdiabad, həmçinin Sabunçu rayonunun Ramana qəsəbələrində 470 mənzil məcburi köçkünlərə təqdim edilib. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən alınan 465 mənzilə Binəqədi rayonu, 9-cu mikrorayon əra-

zindəki Təcili Tibbi Yardım Stansiyasının yarımqıç binasından məcburi köçkün ailələri köçürülüb. Sumqayıtdakı 1005 məcburi köçkün ailəsi üçün inşa olunmuş yaşayış binalarının da açılışı olub. Qeyd edək ki, 2007-ci ildə sonuncu çadır düşərgəsinin ləğv edilməsi ilə başlanan proses nəticəsində qaçqın və məcburi köçkünlər üçün indiyədək 3,5 milyon kvadratmetr yaşayış sahəsi olan müasir qəsəbələr

və çoxmərtəbəli binalardan ibarət yaşayış kompleksləri salınıb. 2018-ci ilin sonunadək 58 min 223 ailə və ya 300 minə yaxın qaçqın və məcburi köçkünün mənzil şəraiti yaxşılaşdırılıb. Təkcə ötən il 5923 məcburi köçkün ailəsi yeni mənzillərə köçürülüb. 2019-cu ilin birinci rübündə isə 2.227 məcburi köçkün ailəsi yeni mənzillərlə təmin olunub.

Sonra Laçın rayonu Bozlu tam orta məktəbindəki şəraitlə

Bu proses təkcə paytaxtla məhdudlaşmır, bölgələri də əhatə edir, doğma yurdlarından didərgin düşən soydaşlarımızın təhsilinin yüksək səviyyədə qurulmasına xidmət göstərir.

Məktəbin idman zalı da zəruri avadanlıqla təchiz edilib və burada şagirdlərin bədən tərbiyəsi ilə məşğul olmaları üçün hər cür imkan var.

Sonra dövlətimizin başçısı və birinci xanım məcburi köçkünlərlə görüşdülər.

Ankaranın hədəfinə çatmasına az qaldı - S-400-lər "yol üstə"dir

Tofiq Zülfüqarov: "Trampın bəyanatından sonra artıq ABŞ-ın mövqeyi dəyişmək üzrədir"

"Hər ölkənin öz hava məkanına nəzarət etməsi və oradan gələn təhdidlərin qarşısını alması dövlətin üzünə düşən əsas vəzifələrdən biridir. Bu, təhlükəsizlik məsələsidir". Bunu "Habertürk" televiziyasına müsahibəsində Türkiyənin keçmiş Baş Qərargah rəisi İlker Başbuğ deyib.

"776 min kvadrat kilometr ərazimiz var. Sahil zonasında olan hava məkanı sizin hökmranlıq olduğunuz sahələrdir. Buradan ölkəyə hansı təhdidlər gələ bilər? Bunlar PUA-lar, təyyarələr, raketlər ola bilər. Əgər hava məkanınıza nəzarət edə bilmirsinizsə, bu təhdidlərə qarşı tədbir görəcək qabiliyyətiniz yoxdursa, demək, təhlükəsizliyiniz də yoxdur. Türkiyənin hazırda yaxın və orta mənzilli havadan müdafiə sistemləri var, amma uzun mənzilli hava hücumundan müdafiə sistemlərimiz yoxdur", - deyir o bildirib. Başbuğ Türkiyənin hava hücumundan müdafiə sistemlərini almaq məsələsində çox gec qaldığını deyib. Türk generalın fikrincə, Türkiyənin Rusiyadan aldığı S-400-lər "Patriot"lardan çox üstün imkanlara sahibdir.

Başbuğ ABŞ-ın F-35-lərdən böyük pullar əldə etdiyini və bunun üçün də onu əlindən çıxarmaq istəmədiyini söyləyib.

İ.Başbuğun sözlərinə görə, hazırda ABŞ üçün əsas problem F-35-in məlumatlarının S-400-ə yüklənməsidir: "F-35 ABŞ üçün çox böyük layihədir. İndi Türkiyə S-400-ləri Rusiyadan almaq qərarı qəbul edib. Tezliklə, S-400-lər Türkiyəyə gələcək. Əgər Türkiyə bundan imtina etsə, o zaman dövlətin etibarını çökəcək. Bir türk olaraq biz də bunu qəbul edə bilmərik. Bunun əksini düşünmək olmaz. Məsələyə ABŞ-ın gözüylə baxmaq. Amerika düşünür ki, bizə F-35-lər versələr, onun elektronika bilgiləri S-400-ə yüklənəcək. Bu isə F-35-lərin radarlarda həqiqətən görünməz olub-olmamasını sınaqdan çıxarmaq deməkdir. Mənim fikrimcə, ABŞ bunu qəbul edə bilməz. Söhbət 1,5 trilyonluq layihədən gedir. Məncə, layihədə problem var. Əgər bunu ən yaxşı sistem test edərsə, layihə tam ölər. Əgər bu sistemləri Türkiyənin cənubuna yerləşdirənsəniz, Şərqi Aralıq, Suriya, Kipr üzərindəki hava məkanını qapadarsınız və orada heç kimin uçağına izn vermirsiniz. Bu sizə böyük güc verir. Amerikalılar indi deyirlər ki, S-400-lər Türkiyəyə gəlsin, amma aktiv edilməsin. Bəs biz bunu aktiv etsək, bunu müəyyən edə bilərlərmi? Peykəndən müəyyən edə bilərlər".

Türk ordusunun başında dayanan nüfuzlu generalın S-400 sistemlərinə önəm verməsi diqqət çəkir. Türkiyə prezidenti amerikalı həmkarı ilə Yaponiyadakı G-20 sammiti çərçivəsində baş tutan görüşündən sonra da çox arxayın danışmışdı və bu mövzunun qapandığını demişdi. Belə aydın olur ki, S-400-lər artıq "yol üstə"dir və Türkiyədə yerləşdirilməsi şübhə doğurmur.

"ABŞ və Avropadakı müttəfiqləri inanmırdılar ki, Türkiyə mövqeyində bu qədər qətiyyət göstərəcək". Bu fikirləri Yeni-cag-az-a açıqlamasında Türkiyənin Rusiya ilə bağladığı müqavilə çərçivəsində S-400 hava hücumundan müdafiə sistemlərinin yaxın günlərdə qardaş ölkəyə gətiriləcəyi haqda xəbəri şərh edən ehtiyatda olan polkovnik Şair Ramaldanov deyib. Hərbi ekspert Türkiyənin Rusiyadan S-400 raket komplekslərini alması səbəblərinə toxunaraq bildirib ki, bu məsələ ABŞ-ın hava hücumundan müdafiə sistemlərini Türkiyəyə müəyyən şərtlərlə daxilində vermək qərarından sonra aktuallaşdı: "Nəticədə Türkiyə Rusiya istehsalı olan S-400 hava hücumundan müdafiə sistemlərinin alınmasına təşəbbüs göstərdi və bu istiqamətdə aparılan ikitərəfli danışıqlar müsbət nəticə-

lənə. Bildiyiniz kimi, artıq bu sistemlər Türkiyəyə gətirilmək ərafındadır. Lakin bunu da nəzərə almaq lazımdır ki, S-400-lərin alınması hərbi əhəmiyyət daşıdığı qədər də, siyasi önəm kəsb edən məsələdir. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu addımı atmaqla dünyaya, ilk növbədə də ABŞ-a göstərdi ki, ölkəsi müstəqil dövlətdir, onunla başqa dildə danışmaq olmaz. Türkiyə özünün müəyyənləşdirdiyi kurs üzrə siyasət yürüdü və qərarlarını yalnız öz iradəsi əsasında qəbul edir. Əgər Türkiyənin maraqlarına təhdid vəziyyəti yaranarsa, qardaş ölkə öz mənafeələrini müdafiə etmək üçün tələb olunan bütün tədbirləri həyata keçirməyə qadirdir. Bu mənada S-400-lərin alınması vacib qərar idi". Polkovnikin sözlərinə

göre, S-400 raket komplekslərinin əldə olunması Türkiyənin hava hücumundan müdafiə sistemini xeyli gücləndirəcək.

Ramaldanov əlavə edib ki, Türkiyə S-400 raket komplekslərindən sonra Rusiyanın yeni nəsil hərbi təyyarələrinə də ciddi maraq göstərəcəkdir: "Əgər ABŞ yeni nəsil hərbi təyyarələrini Türkiyəyə yəne də müəyyən şərtlər əsasında vermək qərarını dəyişməsə, Ankara həmin təyyarələri Rusiyadan almağa cəhd göstərəcək. Burada söhbət Rusiya istehsalı olan ən müasir SU-57 təyyarələrindən gedir. SU-57-lər ABŞ-ın yeni nəsil hərbi təyyarələrindən heç də geri qalmır".

Belə görünür ki, Ankaranın hədəfinə çatmasına az qaldı. Yeni S-400-lər "yol üstə"dir və

az sonra qardaş ölkədə olacaq.

Sabiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov da "Yeni Müsavat"a dedi ki, Trampın bəyanatından sonra artıq ABŞ-ın mövqeyi dəyişmək üzrədir: "Tramp dedi ki, biz vaxtilə Türkiyəyə qarşı ədalətli addım atmamışıq. Bunu demək onu nəzərdə tutub ki, Obama administrasiyasının vaxtında Ankara "Patriot" sistemlərini almaq üçün müraciət edib, lakin buna nail olmayıb. Sonrakı dövrlərdə Niderlandın qərarı ilə Türkiyə ərazisində yerləşdirilmiş NATO-ya məxsus olan bu sistemlər Türkiyədən çıxarılıb. İndi də Türkiyə istəyir ki, toxunulmazlığını təmin etmək məqsədilə S-400-ləri əldə etsin". **Sabiq nazir Yunanıstanın 10 ildən çoxdur S-300-lərdən istifadə etdiyini də xatırladı:** "Hətta belə bir məlumat var idi ki, bu sistemlərin bir hissəsi Kiprdə yerləşir. Orada da hava qüvvələri Qərb sistemləri ilə təchiz olunur. Deməli, S-400-lərlə bağlı da heç bir problem olmayaldır". Ekspert qeyd etdi ki, əgər bu sahədə problem olarsa, artıq texniki olacaq, yəni siyasi problemlərə artıq Yaponiyadakı görüşdə son qoyulduğunu demək olar.

Bu arada Rusiyada S-500 "Prometey" yeni hava hücumundan müdafiə və raket hücumundan müdafiə sistemlərinin istehsalına başlayıblar. (Trend) Bunu "Rostex"ın baş direktoru Sergey Çemezov deyib. S.Çemezov bildirib: "Bu gün bizdə S-500 hazırlanmağa başlayır. Bu, daha müasir kompleksdir (S-400-dən-red.), mən onun haqqında danışmaq istəməzdim".

□ E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

... Biləsuvar, Bəhramtəpə, Sabirabad, İmişlinin ilan mələşən, ins-cins olmayan, bomboz, günəş yandıran düzənlikləri ilə gedirik.

Hər tərəf ucsuz-bucaqsız səhralıqlar kimidir, toz-tozanağı adamın canına hopur, bürkülü istisi adamın derisinə "saman təpir".

Sən demə, dərə-təpə düz getmişik, yolu səhv salmışıq, daha doğrusu, o ki var uzatmışıq. Yolu azmaq bir yana, ən məşəqqətli asfalt yolu qoyub "qruntovoy", çala-çuxur yola girməyimizdir.

Uzun sözün kəsəsi, sürücü-müz Hacıqabul-Sabirabad-İmişli istiqaməti ilə getməkdənsə, Biləsuvardan giriş edir və azı 1 saat geri düşürük.

Nəhayət, qızmar günəş altında yanan, insanları daldalanmağa kölgəlik tapmayan Aran Qarabağa çatırıq. Bəli, düşmənlə sərhəd rayona, cəbhə xəttinə gəlmişik - Füzulidən...

Ermənilərin işğalında olan Füzulinin Horadiz şəhərinə bizi gətirən səbəblər varıydı: 2016-cı ilin 4 iyulunda şəhid olan 2 yaşlı Zəhra və nənəsi Sahibə xanımın anım günü və ideya müəllifi deputat Adil Əliyev olan aprel şəhidi Orxan Həmidovun barəsində sənədli filmin nümayişi idi.

Bakıdan gedən nümayəndə heyətində kimlər yoxuydu: deputat A.Əliyevin təşəbbüsü və iştirakı ilə baş tutan səfərdə xalq artisti Zaur Rzayev, politoloq Elxan Şahinoğlu, Azərbaycan Kikboksinq Federasiyasının idmançıları, 23 qat dünya çempionu Eduard Məmmədov və eyni zamanda aprel döyüşlərinin qəhrəman qaziləri bizimləyidilər.

Əvvəlcə, şəhid Zəhra və nənəsi Sahibənin yaşadıkları Alxanlı qəsəbəsində, onların evinin qarşısında xatirələri anıldı, ehsan süfrəsi açıldı, sonra məzarları ziyarət olundu.

Kəndin axundu Zəhranın qəbrinin davamlı olaraq ziyarət olunduğunu bildirdi. Tədbirdə rayon ictimaiyyəti və N sayılı hərbi hissənin zabiti, əsgər heyəti iştirak edirdi.

Deputat Adil Əliyev qeyd etdi ki, Zəhranın şəhid olması düşmənin iç üzünü, xain xislətini ortaya qoydu:

"Bu hadisələr göstərdi ki, Azərbaycanın güclü ordusu var. Ordumuza Ali Baş Komandan diqqət və qayğı göstərir. Füzuli camaatı düşməndən qaçmır. Biz bu gün düşməne qarşı hər tərəfli hazır olmalıyıq".

Daha sonra Şükürbəyli kəndindəki hərbi hissədə olduq. Orada aprel şəhidi Orxan Həmidov haqda "Mən görüşə gedirəm" filmi izlədik. Film aprel şəhidimizin həyatı, döyüşlərdəki şücaətlərindən bəhs edirdi.

A.Əliyev çıxışında bildirdi ki, parlament üzvləri, ictimai-siyasi xadimlər, media əsgərləri həmişə nəzarətdə saxlayır, hərbi hissələrə səfərlər edirlər:

"Biz əsgərimizi unutmururuq. Onların hesabına rahat yaşayırıq. Xalq həmişə əsgəri ilə nəfəs alır. Hər bir kəsin borcudur ki, əsgərlərimizin yanında olsun. Çünki onlar ölkəmizin ərazi bütövlüyünün keşiyindədir.

Mən parlamentin təhlükəsizlik və müdafiə komitəsinin üzvüyəm və birbaşa borcumdur ki, hər zaman əsgərlərimizin yanında olum".

A.Əliyev dedi ki, prezident, Ali Baş Komandan İlah Əliyev

Havasından barıt, torpağından qan qoxusu çəkilməyən Füzulidən reportaj

Deputat Adil Əliyevin təşəbbüsü ilə ermənilərin öldürdüyü 2 yaşlı Zəhranın məzarı ziyarət edildi; aprel şəhidinə həsr edilən film nümayiş olundu, cəbhə xəttində düşmənlə nəfəs-nəfəsə dayanan əsgərlərimizə baş çəkildi

Yev orduya yüksək qayğı göstərir: "Ordunun maddi-texniki bazasının yaxşılaşması üçün əlindən gələni edir. Biz də onun sərəncamlarına əsasən fəaliyyət göstərməliyik.

Biz sizinlə qürur duyuruq, düşmənin hiyləgər hücumlarını dəf edirsiniz. Bunu aprel döyüşlərində də göstərmisiniz. Onlardan biri də şəhid Orxan Həmidov idi. Biz şəhidlərimizin, analarının, qazilərimizin qarşısında baş əyirik".

Deputat vurğuladı ki, bu gün ordumuz etibarlı əllərdədir, dünyada aparıcı yeri var: "Orxan heç nəyə baxmayaraq, vətən üçün canından keçdi. Onun iki övladı indi bu hərbi hissəyə gəlib. Onlar siz əsgər-

ləri görürlər, ruhanlırlar və bilirlər ki, atalarının qanı yerdə qalmayacaq".

A.Əliyev düşmənin havadarlarının çox olduğunu əlavə etdi: "Biz hər zaman birləşməliyik, şəhid analarının, qazilərimizin, əsgərlərimizin yanında olmalıyıq. Bir-birimizlə ədavət aparmamalıyıq, dəstək olmalıyıq".

Deputat dedi ki, bəzi gənclər asudə saatlarında qəlyanxanalara, barlara gedirlər: "Onlar getməsin deyər idman federasiyaları idman zallarına gənclərin kütləvi cəlbə üçün çalışsınlar. Bizə sağlam, güclü, qorxmaz gənclik lazımdır.

Dövlətin gənclər siyasəti var, istedadlı idmançılarımız beynəlxalq yarışlarda bizi se-

vindirirlər. Bir çox vətəndaşımız ordusuna, şəhidinə, qazilərimizə biganədirlər.

Dövlətin hesabına pul qazanırlar, amma şəhid ailəsinə baş çəkmirlər. Onlar düşməni "dəyirmanına su tökən" adamlardır, xaricdə xalqımızı təhqir edirlər. Bizim bir bayrağımız, bir millətimiz, bir dövlətimiz var. Biz də bu dünyadan köçüb gedəcəyik. Amma bu dövlət qalacaq. Ona görə də xalqımıza şərəflə xidmət etməyi öyrənməliyik".

Sonra şəhid O.Həmidovun anası Tamilla xanım çıxış elədi. Göz yaşlarını saxlaya bilməyən şəhid anası oğlu ilə danışıqını xatırladı:

"Dedi ki, ana, cəbhə xəttinə gedirəm. Dedim, ay oğul, heç bilirsən nə edirsən? Qayıtdı ki, bəs mən getməyim, o getməsin, bu torpaqları kim qorusun?"

Mənim üçün ağırdır, bala itirmişəm, amma qürur duyuram ki, oğlum vətən uğrunda itirmişəm. Mən çox danışıq bilmirəm, başda Adil müəllim olmaqla, hər kəsə dəstəyinə görə təşəkkürümü bildirirəm".

Sonra aprel qazilərindən Anar Məmmədov və digərləri çıxış elədilər. Onlar vətən üçün hər zaman döyüşə, şəhidlik zirvəsinə ucalmağa hazır olduqlarını qeyd etdilər.

Hərbi hissədəki tədbirin sonunda əsgərlərə, qazilərə deputat tərəfindən hədiyyələr təqdim olundu.

Hərbi hissədə olarkən ayaqüstü söhbətləşdiyimiz əsgərlər bildirdilər ki, düşmənlə 6-7 kilometr məsafə var. Onlar ermənilər atəşkəsi pozanda la-yiqli cavab aldıklarını söylədilər.

Sonra hərbi hissəni tərk edib aprel şəhidi O.Həmidovun evinə yollandıq, burada ehsan süfrəsi açıldı.

Məclisdə Füzuli rayon icra başçısı Ali Əliyev də iştirak edirdi. Ondən sonra tədbir iştirakçıları Füzulidə Şəhidlər abidəsinə ziyarət elədilər.

Ardınca Füzuli Dövlət Dram Teatrında rayon ictimaiyyətinə aprel şəhidi haqda film nümayiş etdirildi. Filmin sonunda A.Əliyev, A.Əliyev və şəhid anası çıxış elədilər.

Deputat bildirdi ki, Azərbaycanın güclü dövlət olmasını istəməyən qüvvələr var: "Hiyləgər düşməni o qədər azğılaşmışdı ki, yeni hücumu hazırlayırdı. Biz düşməni aprelde yerinə oturma bildik və danışıqlara məcbur elədik.

Onlar Orxan kimi oğullarımızın qəhrəmanlığını, ordumuzun gücünü gördülər. Bu film də təkəcə Orxan yox, bütün şəhidlərimizə şamilidir. Allah bizi qələbə ilə sevindirsin".

Bu arzu ilə Horadizi tərk edirik, havasından barıt, torpağın-

dan isə qan iyi hələ çəkilməyib...

Bizimlə birgə səfərdən qayıdan E.Şahinoğlu isə təəssüratlarında yazıb ki, bu, yalnız bir və ya bir neçə millət vəkili-nin işi olmamalıdır:

"Orxan Həmidovun qəhrəmanlığını əks etdirən filmin ana xəttindən gəldiyim əsas qənaət budur ki, işğal probleminin yalnız güc yolu ilə həlli mümkündür. Bu qənaətə çoxdan gəlmisəm. Ancaq cəbhə bölgəsinə səfərim və müşahidələrim bu qənaətimi bir daha gücləndirdi.

Azərbaycan hərbiçilərinin az qala hamısında Azərbaycan bayrağı olmalıdır ki, qəfil hücum zamanı ələ keçirilən məntəqələrdə bayrağımız dalğalansın.

Aprel qazilərinin cəbhə bölgəsindəki çıxışlarını diqqətlə dinlədim. Onların gözündə də torpaqların qaytarılmasının başqa alternativini olmadığını anladım. Ancaq bu dəfə daha tədbiri olmaq məcburiyyətindəyik.

Beşincisi, Orxan Həmidov haqqında filmin ideya müəllifi Adil Əliyevdir. Bu filmə Orxan Həmidovun xatirəsi əbədiləşdirildi. Ancaq Orxan kimi şəhidlərimizin sayı çoxdur.

Hər millət vəkili bir şəhidin xatirəsinə qisametrajlı film yolu ilə əbədiləşdirsə, həm şəhid ailələri, həm də dövlət və millət üçün savab iş görürlər".

□ **Emil SALAMOĞLU**
Fotolar Elçin Əkbərovundur
Füzuli-Horadiz-Bakı

"Hafka" ləqəbli iş adamı Hafiz Məmmədovun ailəsinə məxsus hotel, evlər və başqa obyektlər əlindən alınmış. AzadlıqRadiosu xəbər verir ki, Mərkəzi Bankın iddiası əsasında Səbəyel Rayon Məhkəməsi bu barədə qərar çıxarıb.

Qərardan yuxarı instansiyaya məhkəmələrinə şikayətlər verilsə də, nəticə olmayıb. Bu yaxınlarda Ali Məhkəmə məsələyə son nöqtəni qoyub: aşağı instansiyaya məhkəmələrinin qərarları dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılıb.

Müsadirə olunan əmlaklar bunlardır: paytaxtın Nərimanov rayonunda yerləşən hotel - "Ramada Hotel & Suites Baku", metronun "Nizami" stansiyasının yaxınlığında yerləşən 3 min kvadrat metrlik qeyri-yaşayış sahəsi, Nərimanov rayonunda biri dörd (460 kvadrat metr), digəri isə üç (320 kvadrat metr) mərtəbəli olmaqla, iki fərdi yaşayış evi.

Evlər Hafiz Məmmədovun oğlu Kənan Məmmədovun mülkiyyətində olub. Yeddi mərtəbəli hotelin rəsmi sahibi isə Məmmədova Yeganə Sabir qızı idi. "Nizami" metro stansiyasının yaxınlığında - Şamil Əzizbəyov küçəsi 88 ünvanında yerləşən obyektin mülkiyyət hüququ "KSM Property" MMC-yə məxsusdur. "KSM Property" isə H.Məmmədovun oğlanlarına məxsus KSM Şirkətlər Qrupuna daxildir.

Hafiz Məmmədovun rəhbərlik etdiyi "Baghlan Group"un hüquqi ünvanı da Ş.Əzizbəyov 88-dir.

Mərkəzi Bankın məhkəmə iddiasına səbəb isə vaxtilə "Bank of Azerbaijan"a ayrılmış kreditlərdir. Bu bank isə H.Məmmədovun ailə üzvlərinə məxsus idi. Üç fiziki səhmdardan ikisi - Kənan və Sənan Məmmədovlar isə adamının öv-

"Hafka"nın acı sonu: "Sənədləri oxumadan milyonlara imza atıb" - iddia

Deyilənlərə görə, ortaqları onu aldadaraq 50 milyona qol çəkdiyənlər; hüquqşünasın fikrincə, bu işdə sabiq nazir Ziya Məmmədovun da rolu var

Əkrəm Həsənov: "Hafiz Məmmədovun həm "Bank of Azerbaijan"dan, həm də Beynəlxalq Bankdan xeyli kredit götürdüyü deyilir"

də çalışır. 2004-cü ilin noyabr ayından etibarən "Bakı" Futbol Klubunun prezidenti, 2005-ci ildən AFFA İcraiyyə Komitəsinin üzvüdür. Rus və ingilis dillərində sərbəst danışır. Ailəlidir, 3 övladı var.

H.Məmmədova güzəştəz münasibətlə bağlı müxtəlif iddialar, ehtimallar səsləndirilir.

Hüquqşünas Əkrəm Həsənov deyir ki, Hafiz Məmmədovun və ailə üzvlərinin kredit borcuna görə mülklərinin əllərindən alınması normaldır: "Kimi-nə borcu varsa, həmin şəxsin əmlakları hesabına bağlanmalıdır. Onu tanıyan tanışlarım var və onlar Hafiz Məmmədovun sahibkarlığa xas olmayan açıqlığından, səxavətindən danışirlər. Bəzən hətta sadələşməyindən belə söz açırlar. Onun adına olan borclar vaxtilə "Bank of Azerbaijan"ın onu aldatması yolu ilə əmələ gələn borclardır. Yaxud da Beynəlxalq Banka olan

borcları ödəmək məcburiyyətindədir. Başqası olsaydı, yəqin çoxdan azadlıqdan məhrum olunmuşdu. Çünki hazırda Azərbaycanca borcu çox olan şəxslərə qarşı fərqli mövqe var. Burada söhbət daha çox dövlət banklarından gedir. Bu baxımdan hesab edirəm ki, Hafiz Məmmədova qarşı münasibət elə də pis deyil. Onu aldadan şəxslərə qarşı yaxşı olar ki, hüquqi yollarla mübarizəsini aparsın".

Ə.Həsənovun fikrincə, həm sırası insanlar, həm də sahibkarlar işlərində ciddi olmalıdırlar: "Sahibkarlarla bağlı Azərbaycanda çox ciddi problemlər var ki, bu da səbəbsiz deyil. Çünki vaxtilə sənədləşdirmə işini düzgün aparmayıblar. Gərək işlərini düzgün qurardılar. Hafiz Məmmədovun başına gələnlərdən hər kəs nəticə çıxarmalıdır".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

ladları, Mübariz Məmmədov isə qardaşıdır. Hüquqi səhmdar isə "NEM Holding"dir.

Söhbət üç kredit müqaviləsi üzrə ümumilikdə 55 milyonluq kredit borcundan gedir. Bunun da 50 milyonu əsas borc, 5 milyon faizlərdir. Bu kreditlər 2013-cü ilin aprel, iyun və iyul aylarında ayrılıb.

Qeyd edək ki, "Hafka" Azərbaycanca hər zaman gündəmə gələn iş adamlarından sayılır və adı daha çox qalmaqallarda keçir.

Vaxtilə sabiq neqliyyat naziri Ziya Məmmədovla qarşılıqlı məsələdən sonra onun eniş dövrü yaşadığı və bugünkü vəziyyəti düşdüyü yönündə fikirlər var.

Hafiz Məmmədov 2 dekabr 1964-cü il tarixində Naxçıvan Muxtar Respublikasının Naxçıvan şəhərində anadan olub. 1981-ci ildə Naxçıvan şəhəri 3 sayılı orta məktəbi, bundan dörd il sonra isə Azərbaycan Dövlət Xalq Təsərrüfatı İnstitutunu mühasib ixtisası ilə bitirib. Sonra müxtəlif vəzifələrdə çalışıb.

2001-ci ildən "Baghlan General Trading" MMC-də baş menecer vəzifəsində fəaliyyətə başlayıb. 2003-cü ildən bu gündək "Baghlan Group FZCO"nun prezidenti vəzifəsində

Moskvanın meyvə-tərəvəz qadağaları - siyasi təzyiqliq aləti, yoxsa...

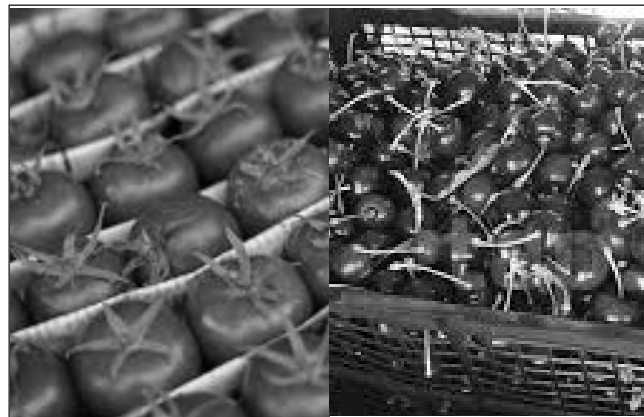
"Azərbaycan məhsulları ən keyfiyyətli mallar sayılır və illərdir Rusiya bazarında yüksək tələb formalaşdırıb" - ekspert

Rusiya tərəfindən tonlarla Azərbaycan pomidoru və gilası ilə dolu yük maşınlarının Dağıstandan geri qaytarılması günlərdir mətbuatda müzakirə olunur. Rusiyada müvafiq qurumlar bu məhsullarda zərərli maddələrin tapıldığı iddia ediblər. Məhsulun geri qaytarılaraq ölkəmizə daxil olması ilə bağlı da hər hansı məlumat yoxdur. Qonşu ölkə tərəfindən 119,095 ton pomidorun və 108,146 ton təzə gilasının idxalı bu məhsullarda güvə tapılması iddiası ilə qadağan olunub.

Qeyd edək ki, bu, aqrar məhsullarımızın ixracına qadağa qoyulması ilə bağlı ilk fakt deyil. Rusiyanın zaman-zaman atdığı oxşar addımlar da göstərir ki, ölkə bezi hallarda bu amildən təzyiqliq vasitəsi kimi istifadə edir. Təkcə Azərbaycanca deyil, Türkiyə, Gürcüstan və bezi başqa dövlətlərin məhsulları da siyasi təzyiqliq vasitəsi kimi ya məhv edilir, ya da ölkəyə buraxılmır.

Politoloq, "Atlas" Araşdırma Mərkəzinin direktoru Elxan Şahinoğlu da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında təsdiqlədi ki, Rusiya hansı dövləti əzmək, sıxmaq istəyirsə, adətən o ölkənin kənd təsərrüfatı məhsullarının idxalına qadağa qoyur: "Bunu çox ölkəyə qarşı

tətbiq edir. Gürcüstanla münasibəti pisləşən kimi "Barjom"a və gürcü çaxırına qadağa gətirir. Eləcə də Azərbaycanca bağlı hər hansı siyasi məsələdə narazılıq varsa, yenə də bizim kənd təsərrüfatı məhsullarına qarşı belə qadağalar qoyulacaq. Necə olur ki, bu günə qədər Azərbaycan meyvə və tərəvəz məhsulları Rusiyaya daşınırdı, heç bir problem yaşamırdı. Birlən-birə zərərli maddələr aşkar olunmağa başladı. Bu çox az inanılmaz iddiadır. Görünür, siyasi mənada təzyiqliq etməyə çalışırlar. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsulları Rusiya bazarında çox yaxşı satılır, bununla qazancımız artır. Rusiya bu yolla bizə göstərməyə çalışır ki, bütün alətlər onları əlindədir və istənilən vaxt qapı-

ları bizim kənd təsərrüfatı məhsullarının üzünə bağlamaqla problem yarada bilərlər. Azərbaycan məhsulları ən keyfiyyətli mallar sayılır və illərdir Rusiya bazarında yüksək tələb formalaşdırıb".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri də bildirdi ki, Rusiya bu məsələdən təkcə Azərbaycana qarşı yox, bir çox dövlətlərə qarşı silah kimi istifadə edir: "Bu siyasət illərdir davam edir. Hətta Avropa ölkələri də bəzən bu siyahıya düşür və

tez-tez problemlər yaşanır. Hətta ən yaxın müttəfiqləri olan Belarusla da siyasi məsələlərdə anlaşma olmaqda, həmin bu məsələdən istifadə edir. Belarus mallarının Rusiyaya girişinə müəyyən məhdudiyyətlər qoyur, Belarus hökuməti məcbur edir ki, hansısa məsələdə Rusiya hökumətinin diqqətini çözümlə razılaşsın. Bu siyasətin sonu yəqin ki, olmayacaq. Azərbaycanca da defələrlə bu

Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olmamaq Azərbaycana çox-xəşxi bazarla keçidə bağlı kifayət qədər əngəl yaradır".

N.Cəfəri həmçinin bezi yaxın qonşularla aqrar sektorla bağlı ticarət əlaqələrini inkişaf etdirməyin zəruri olduğunu vurğuladı: "Ancaq təkcə bu məsələ deyil, yaxın qonşularımızla belə kifayət qədər ciddi iş aparılmır. Ukrayna bizzə çox yaxın bir ölkədir və çox böyük bazardır, kənd təsərrüfatı məhsullarına ən azı Rusiya qədər ehtiyacı var, Belarusla, Orta Asiya respublikaları olan Qazaxıstan, Tacikistanı da nəzərə alsaq, oraya da ixracat həyata keçirilə bilər. Qonşularla effektiv ticarət əlaqələrinin yaranmasında problemlər var. Bu məsələdə Türkiyə, İran, Gürcüstanı adı onlara görə çəkmirəm ki, bu ölkələrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı kifayət qədərdir, ixracatçı ölkələrdir. O baxımdan həmin ölkələrin bazarlarına daxil olmaq çətin məsələdir. Ona görə də bu ölkələri kənara qoyub, Orta Asiyaya, Belarusa indidən açılmaq mümkündür. Ancaq daha da yaxşısı Avropa bazarlarına açılmaqdır, bu 500 milyon nəfərlik bazarıdır. Rusiyadan da qat-qat sərfəli bazardır. Bu baxımdan Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzv olmaq məsələsini, sertifikatlaşdırma, qablaşdırma məsələlərini də həll edib Avropa bazarına üzv tutmaq lazımdır ki, Rusiya bundan təzyiqliq vasitəsi kimi istifadə edə bilməsin".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Müsavat"

Oğlan və qızların avtobusda yanaşı oturmaları problemi...

Samir SARI

Minnət qoymaq kimi çıxmasın, 10 gün öncə bu mövzuda yazmağı düşünsəm də, vaz keçmişdim. Bir-iki gün öncə əməkdaşımız Könül İbrahimin və bir feysbuk faali "dostum"un uyğun qeydlərini görəndə anladım ki, bu, təkcə mənim başıma gəlməyib. Deməli, oxumuş adamlar demişkən, belə bir tendensiya var.

Söhbət uzaq yol avtobusunda bir-birinə yad olan kişi və qadının (oğlan və qızın) yanaşı oturmalarına tətbiq olunan yazılmamış qadağadan gedir. Mentalitetimiz tələb edir ki, fərqli cinslərə mənsub adamlar ayrı-ayrı oturmaqlarda otursunlar. Tutaq ki, bir qadının yanı boşdur, kişi də ayaq üstə qalıb, keçib orada oturma bilməz.

İndilikdə başıma gələn bənzər hadisəni yazım, sonra yer qalsın, bir az göft-gu edərək.

Deməli, 10 gün öncə Türkiyənin cənubundan avtobusla tətildən qayıdırdıq. Gedəndə eyni avtobusda getmiş, tanış olmuş, mehribanlaşmışdıq. Ona görə də qayıdanda daha mehriban idik, avtobusun orta yerindəki oturmaqlarda yanaşı və yaxın oturmaq öz təəssüratlarımızı bölüşür, danışır-gülürdük. Yol yoldaşlarımızın bir yarısı mənəndən xeyli gənc, subay oğlan və qızlar idi, mənə "dayı" deyirdilər.

Birdən avtobusun önündən mikrofonla səs gəldi: "Hamı bura diqqət eləsin". Tur rəhbəri idi, dedik, yaqın nəse sözünü var.

Tur rəhbəri isə başqa söz dedi: "Xahiş edirəm, hər kəs öz yerində əyləşsin". Mən öz yerimdəydim. Əslində çox adam öz yerində idi. Sadəcə, iki qız tətillə boyunca birlikdə olduqları oğlanların yanında oturmışdılar.

Heç kəs yerindən tərpənmədi. Bu audensiya hər kəsə xoş idi və heç kəsə mane olmurdu. Rəfiqə olan qızlardan birinin anası da avtobusdaydı. Hər şey nəzarət altındaydı.

Tur rəhbəri səsinə qaldırdı: "Bir daha xahiş edirəm ki, hər kəs öz yerində əyləşsin".

Əslində "öz yeri" söhbəti absurd idi. Təxminən 20 oturmaqın boş olduğu avtobusda hər kəs özünə yeni bir özəl yer seçə bilirdilər və qızlar o yerləri seçmişdilər.

Tur rəhbəri bir daha və bir az da əsəbi şəkildə öz tələbini səsləndirəndə oğlanların ikisi də ayağa qalxdı.

Sizə oğlan deyirəm. Boy 1 metr 85 sm, çəki - 95-100 kq, cüssə - peşəkar idmançı, yaraşqı, yaraşqı - çiyinə qədər Rembo, sir-sifət - biri Anatonio Banderasin, o biri Mitxun Çakrabortinin gəncliyi. Ağıl-kamal, tərbiyə məsələsinə də toxunacam.

Gənclər soruşdular, nə olub, nə problem var? Tur rəhbəri söhbəti xırdalamaq istədi. Mümkün olmadı. Müqavimət güclü oldu. İdmançı gənclərə səbrli və təmkinli olmağı tövsiyə etdim. Sağ olsunlar, "yaxşı, dayı" dedilər. İş əlbəyaxa davaya getmədi. Bu dəfə xanımlardan biri ayağa qalxdı ki, bizim burada yanaşı oturmağımız və söhbət etməyimiz kimə mane olur, desin.

Heç kəsdən səs çıxmıdı. Qız haqlıydı. Onlara ən yaxın oturan mən idim, mənə mane olurdular.

Avtobusda qanqaraçılıq yarandı. Qızlardan birinin anası dedi ki, burada nəse bir biədəb hərəkət oldumu ki, belə bir tələb səslənir. Qadın əsəbindən ağladı.

Heç demə, lap öndəki oturmaqlarda oturan iki ailənin xanımları qərar veriblər ki, orta oturmaqlarda qızların kişilərlə yanaşı oturmaları, deyib-gülməsi düzgün deyil və onlar ayrılmalıdır.

Zatən, onlar turun ilk günündən bizimlə, qaynayıb-qarısan çoxluqla bir dəfə də olsun salam alıb-verməmişdilər.

Təbii ki, onlara məhəl qoyan olmadı. Hər kəs öz həmsöhbəti ilə yanaşı oturdu.

Banderaşa oxşayan oğlanın yanındakı qıza meyilli olduğunu sezmişdim. Arada durub yanıma gəldi, sözə başladı: "Dayı, sən dünyagörmüş, təcrübəli adama oxşayırsan..." Bildim, nə soruşacağam. Dedim, qaça, Allah xeyir versin, yaxşı qızıdır, Bakıya çatan kimi elçi göndər. Oğlan dərindən nəfəs aldı.

Qız gerçəkəndə də ağıllı-kamallı, orta gözəllikdə bir qız idi. Bir saatdan sonra o da gəlib yanımda oturdu. Qıza da bir az həyat məsələlərindən-filandan bəhs etdim.

Öz ölkəmizin ərazisinə daxil olanda gördüm ki, "Banderas"la həmin qarışıq qız telefonda hansısa bir mahniyə qulaq asırlar - qulaqlığın bir şuru qızın qulağındadır, o birisi oğlanın qulağında. Çevrilib zarafatla dedim ki, gənclər, ailə xoşbəxtliyi iki adamın oturmaq bir-birinə baxması və ya gözlerini bir nöqtəyə zilləməsi deyil, bir qulaqlıqla eyni mahniyə qulaq asmasıdır. Qız qızardı, oğlan utandı.

Yeni yanaşı oturan o gənclər bu qədər mərifətli, ifallı, tərbiyəli idilər. Onların yanaşı oturmaları yaqın ki, bir gözəl ailənin təməlini qoydu.

Mən avtobusdan enəndə gənclər telefon nömrəni aldılar. "Banderas"a dedim ki, ilk elçilikdə qızı verməsələr, mənə zəng eləsin, medianın gücüylə iki sevən gənci qovuşdaranıq.

Azərbaycan Beynəlxalq Bankına (ABB) külli miqdarda borcu olduğuna görə "Avesta Konserni" MMC-nin prezidenti, tanınmış iş adamı Hacı İbrahim Nehrəmlinin sahibi olduğu "Xəzər Adaları"nın əlindən alınması ilə bağlı informasiyalar yayılıb. İş adamının banklara borcunun məbləği ilə bağlı müxtəlif rəqəmlər yazılır. Bəzi saytlar bu borcun 850 milyon manat olduğunu qeyd edir, bəziləri hətta 1 milyarda çatdığı haqda məlumatlar yazırlar. Bəs gerçək nədən ibarətdi? İ.Nehrəmlinin hazırda banklara borcu varmı? Bu suallara cavab almaq üçün onun özü ilə əlaqə saxladım. İş adamı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında barəsində yazılanların doğru olmadığını dedi.

- İbrahim bəy, "Xəzər Adaları"nın banka borcunuz olduğu üçün sizdən alınması ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Bu, doğrudurmu?

- Dekabr ayında biz özümüz təşəbbüs göstərmişdik, "Xəzər Adaları"nın məhkəmə yolu ilə "Aqrarkredit" təşkilatına verdik. Oradan da Azərbaycan Sənaye Korporasiyasının (ASK) tabeliyinə verildi. Bununla da mənim borcum silindi.

- 800 milyon manat borcunuzun olması ilə bağlı məlumat doğrudurmu?

- Xeyr, bu məlumat doğru deyil. Mənim borcumun əsas məbləği 430 milyon manat idi, faizlərlə bir yerdə isə 570 milyon manat olmuşdu. Hər bir söz yazır, kimi deyir, faiz hesablanmayıb, kimi deyir, hesablanıb.

- "Xəzər Adaları"nı verməklə borcunuz bağlandı?

- Xeyr, dövlətə iki əmlak

"Mənim dövlətə və banklara 1 manat da borcum yoxdur"

Hacı İbrahim Nehrəmli: "560 milyon kreditim vardı, iki əmlakımı verdim, o borc silindi"

Hacı İbrahim Nehrəmli

vermişik, biri "Xəzər Adaları"dır, digəri isə ticarət mərkəzi idi. Bununla da borcumu bağladılar və məsələ bitdi. İndi mənim dövlətə heç 1 manat da borcum yoxdur. Digər əmlakların özümə qaytarılıb. Banka 20 girov qoymuşdum, hamısı özümə qaytarılıb. Dövlət reyestrində də bu görünür.

- Sizin heç bir borcunuzun qalmaması ilə bağlı Azərbaycan Beynəlxalq Bankı və digər qurumlar arayış veriblərimi?

- Mən bütün qurumlara müraciət edib sənədləri almışam, heç bir yerdə mənim borcumun olduğunu göstərməyiblər. Bütün borclarım silinib və təmizdir. Bu gün digər banklar da daxil olmaqla, nə 1 dollar kreditim, nə də borcum var.

- Bəs ölkədən çıxmağınızla bağlı qoyulan qadağa götürüldümü?

- Mən ötən ilin dekabr ayından bəri 4 dəfə xaricə gedib gəlmişəm. Allah cənab prez-

dentdən və 1-vi vitse-prezident Mehriban xanımdan razı olsun, onların göstərişi ilə bu məsələ həll olundu və mən rahat şəkildə xaricə gedib-gələ bilərəm. Sağ olsunlar ki, bu məsələni həll etdilər.

- Hazırda biznesinizin durumu necədir, fəaliyyətiniz davam edirmi?

- Bəli, fəaliyyətimə davam edirəm, hər bir işim qaydasındadır. Yeni layihələrim var. Əsasən kənd təsərrüfatı və tikinti ilə məşğulam.

- Gələcəkdə "Xəzər Adaları"nın tikintisi davam etdirilsə, siz də tövsiyələrinizlə dəstək olarsınız?

- Mən dövlətimizin yolunda hər şeyə hazırəm, nə lazım olsa, yanlarında olacağam ki, tikilsin. Öz köməyimi təklif etməmişəm və çox bəyəniblər. O proyekt mənim başımdadır. Əgər onun icrasında əziyyət çəkərsə, mən bir məsləhətçi kimi onların yanında olmalıyam. Mən inanıram ki, bu proyekt davam edəcək.

□ Azər AYXAN, Qələmə aldı: Nərgiz LİFTİYEVA

Deputatlar Cümhuriyyət medalı aldılar - bəs istiqlalçı millət vəkilləri?

Vahid Əhmədov: "Müstəqilliyin lehinə səs verən şəxslərin hamısı bu medala layiqdir"

Fazil Mustafa: "Onlara da verilməsi mümkündür"

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Milli Məclisin deputatları "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi (1918 - 2018)" yubiley medalı ilə təltif olunublar. Dövlət başçısının bu qərarının ardından 1991-ci ildə SSRİ-nin saxlanması ilə bağlı referendumun əleyhinə olan 43 nəfər istiqlalçı millət vəkili də bu medalın verilməsinə dair müzakirələr başlayıb.

Bu millət vəkillərindən olan deputat Vahid Əhmədov ümumilikdə müstəqilliyimizin lehinə olan bütün şəxslərə Cümhuriyyət medalının verilməsinin vacibliyindən söz açdı: "Müstəqilliyin lehinə səs verən səhv etməmişəm, 254 nəfər var idi. Düşünürəm ki, onların hər birinə bu medal verilməlidir. 43 nəfər olan istiqlalçı millət vəkili də hər birinə bu medalın verilməsi çox yaxşı olardı. Bu onların haqqıdır. Əgər SSRİ qalsaydı, onların bəlkə də nəsiləri silinmişdi. Faktiki olaraq burada balans var. Aldığımız

Vahid Əhmədov

Fazil Mustafa

məlumatla görə, deputatların hamısına bu medal verilib. Amma müstəqilliyin lehinə səs verən şəxslərin hamısı bu medala layiqdir. Gələcəkdə bu baş tuta bilər. Burada heç bir problem yoxdur. Ümumiyyətlə, müstəqilliklə bağlı olan və həyatlarını riskə qoymaları nəzərə alınmalıdır. Onların problemləri diqqətdə saxlanılmalı, problemləri olan kimi həll edilə bilər. Cənab prezident tərəfindən çox böyük sosial layihələr həyata keçirilir. Bundan çıxıb burada balans var. Aldığımız

zərə alınmalıdır. Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin adını çəkməyə qorxanlar var. Hətta oradakı deputatın biri Rəsulzadənin əleyhinə çıxış etmişdi. Bununla bağlı ona iradımızı bildirmişdik. Sonradan dediklərimdən peşman da oldu. Bu bir tarixdir. Tarix öz yerini tutur. Rəsulzadə dövlət qurucularından, əsas fiqurlarından biridir. Onu necə unutmaq olar? Ele şey olsaydı, cənab prezident onun yüz illiyi ilə bağlı fərman imzalamazdı. Sovet ruhu müəyyən qədər hələ də qalıb. Ele

bilirlər ki, hələ də sovet dövrüdür. Azərbaycan 28 ildir müstəqildir. Ortaqda dövlət başçısının siyasi iradəsi var. Azərbaycan tarixində müəyyən qədər bu məsələlər də aydınlaşdırılmalıdır. Müstəqillik günü ilə bağlı bu qərarın lehinə səs verənlərin Cümhuriyyət medalı ilə təltif olunmaları haqqıdır. Bu insanların haqlarını tələb etmək hüquqları var. Mən şəxsən millət vəkili olaraq tərfəndəyəm ki, bu insanlar da medal alsınlar".

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa da bu düşüncədədir: "Bu bizim dəyərləndirməmiş deyil. Əsas olan ölkə prezidentinin dəyərləndirməsidir. Kimin haqq edib-ətmədiyini söyləməyimiz doğru deyil. Ölkə başçısı məsləhət bilib ki, parlamentdəki deputatlara fərq qoyulmadan bu medal verilsin. Fərqləndirməyə qalsa, hərənin bir problemi çıxacaq. Hərənin bir neqativ tərəfini tapıb demək olar ki, bu verilməsin. Amma bu doğru olmaz axı. Prinsip olaraq qəbul olunub ki, bu hamıya verilsin. Prezidentin bu addımını təqdir edib, təşəkkürümüzü bildiririk. İstiqlalçı millət vəkiliyə gəlincə, düşünürəm ki, onlara da verilməlidir. Parlament fəaliyyətində yaqın ki, bunlar nəzərə alınacaq. Medalın onlara da verilməsi mümkündür. Bunları fikir olaraq söyləyə bilərik".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Rəsmi Bakının Rusiyaya ünvanlanmış etirazı öz nəticəsini verib. Belə ki, Rusiya XİN ölkənin Ermənistandakı səfiri Sergey Kopırkinin üzünə "Ermənistan-artsax" strateji ittifaqı forumunun təşkilat komitəsinin üzvləri ilə qalmaqlı görüşü ilə bağlı mövqeyini açıqlayıb.

Xatırladaq ki, iyunun 26-da üzünə "Ermənistan-Qarabağ strateji ittifaqı" forumunun təşkilat komitəsinin nümayəndələri Armen Rustamyan, David Şahnazaryan və Geqam Nazaryan Rusiyanın Ermənistandakı səfiri Sergey Kopırkinlə görüşərək səfirə Qarabağ məsələsi haqda geniş söhbət aparıb, ona mayın 7-də işğal altındakı Xankəndində keçirilmiş tərribatçı forumun yekun qətnəməsini təqdim etmişdilər.

Bundan sonra Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyinin nümayəndəsi Rusiyanın Ermənistandakı səfirinin üzünə "Ermənistan-Qarabağ strateji ittifaqı" forumunun təşkilat komitəsinin nümayəndələri ilə görüşləri barədə məlumata aydınlıq gətirilməsi üçün Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılmışdı və Bakının etirazı ona çatdırılmışdı.

Xatırladaq ki, "Yeni Müsavat" Media Qrupuna aid Minval.az saytı məsələ ilə bağlı izahat üçün Azərbaycan XİN-ə və Rusiyanın Azərbaycandakı və Ermənistandakı səfirliklərinə müraciət etmişdi. Daha sonra Azərbaycan xarici siyasət idarəsinin mətbuat katibi Leyla Abdullayeva Minval.az-ın müxbirinə bildirmişdi ki, Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyinin nümayəndəsi KİV-lərdə gedən həmin informasiyaya aydınlıq gətirilməsi üçün XİN-ə çağırılıb. Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyi sorğuya cavab verməyib. Rusiyanın Ermənistandakı diplomatik nümayəndəliyi isə səfirliyin rəsmi saytına müraciət etməyi məsləhət görüb - hansı saytda ki, qalmaqlı görüş faktı təsdiqlənir. İndi isə Azərbaycan tərəfinin müdaxiləsindən və Rusiya səfirliyi nümayəndəsinin Azərbaycan XİN-ə çağırılmasından sonra Rusiya XİN-in rəsmi təmsilçisi Mariya Zaxarova iyulun 4-də Moskvadakı ənənəvi brifinqdə Kopırkinin keçirdiyi görüşlə bağlı ölkəsinin mövqeyini bəyan edib.

Jurnalistin "Mayın 26-da Rusiyanın Ermənistandakı səfiri Sergey Kopırkinin üzünə "Ermənistan-artsax" strateji ittifaqı" forumunun təşkilat komitəsinin üzvləri ilə görüşünü necə şərh edərdiniz" sualına Mariya Zaxarova belə cavab verib ki, Rusiya diplomatları öz fəaliyyətlərində müvafiq beynəlxalq hüquqi sənədləri rəhbər tuturlar və öz səlahiyyətləri çərçivəsində ilk növbədə işlədikləri ölkələrin rəsmi hakimiyyətləri ilə, həmçinin qeyri-hökumət təşkilatlarının, siyasi partiyaların və cərəyanların nümayəndələri ilə təmas qururlar. "Bu, onların birbaşa vəzifə borcudur", - deyir xanım Zaxarova qeyd etmişdi.

Onun sözlərinə görə, bu təmaslar açıq şəkildə olur və onlar haqda ictimaiyyət məlumatlandırılır. "Bu, bütünlüklə RF-nin Ermənistandakı səfirli-

yiyə də aiddir" - Zaxarova bildirmişdi. Xatırladılan görüşə gəlincə, Zaxarova demişdi: "Söhbət səfirin olduğu ölkənin siyasi qüvvələri ilə ünsiyyəti çərçivəsində rutin (bəsit - red.) təmaslarından gedir. Bu, Ermənistanın ən qədim partiyalarından olan Daşnaksütyunun nümayəndələri ilə görüş idi. Mən həmçinin təsdiqləyə bil-

olması səfir Kopırkin üçün tam gözlənilməz olub. Lakin bununla belə, "qonaqpərvərlik və nəzakət" göstərərək, onlara qapını nişan verməli olmayıblar. Ancaq belədirsə də, o zaman səfirliyin rəsmi press-relizində nədən söhbət Daşnaksütyun rəhbərləri ilə deyil, məhz bu təşkilat komitəsinin üzvləri ilə görüşdən gedir? Və nə üçün bu rəsmi reliz

ün üzvüdür və nazirlik səviyyəsində Kopırkin Ermənistanda tərribat xarakterli tədbirlərə qatılır. Ümumiyyətlə, Ermənistanda Azərbaycan əleyhinə birinci dəfə deyil tədbirlər keçirilir və Rusiyanın deputatları, həmçinin digər rəsmi şəxsləri iştirak edir. Bunu Moskvanın vaxtaşırı Azərbaycana qarşı təzyiqləri kimi qiymətləndirmək olar. Qeyd

Rəsmi Bakının Rusiyaya etirazı nəticə verdi

Azərbaycan XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva:

"Məhz Azərbaycan tərəfinin müdaxiləsindən sonra..."

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə: "Rusiya XİN-in açıqlaması absurddur və bu, Bakını qane etməməlidir"

rəm ki, həmin söhbətin təşəbbüskarı erməni tərəfi olub və söhbətdə məsələlərin geniş spektrinə toxunulub. Dağlıq Qarabağ mövzusu da müzakirə edilib, hərçənd o, əsas məsələ olmayıb".

Daha sonra Zaxarova bunu söyləyib: "Görüşə "Ermənistan-Qarabağ" strateji forumunun (Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi məhz bu ifadəni işlədib - red.) rəhbərlərinin də qatılacağı barədə rusiyalı diplomatlar məlumatlandırılmayıblar".

Ancaq Zaxarova "Biz qonaqpərvər və nəzakətli adamlarıq", - deyər ardınca bildirib və əmin edib ki, həmin görüş mediada təqdim edilən siyasi çaları daşımayıb. Zaxarova xüsusən qeyd edib: "Rusiyanın Dağlıq Qarabağ nizamlaşdırılmasına dair mövqeyi dəyişməz qalır, bu mövqe Moskvada - dövlətin paytaxtında səslənir və yerlərdə bizim nümayəndələrimiz, o cümlədən diplomatlarımız tərəfindən təsdiqlənir. Bu mövqe həmişə ölçülü-biçili və balanslı olması ilə xarakterizə olunur".

"Həmin mövqe haqda bizim azərbaycanlı tərəfdarlarımız da məlumatlandırılıb" - xanım Zaxarova əminliklə deyib. Beləliklə, Zaxarovanın sözlərindən belə qənaət hasil olur ki, daşnaklar, sadəcə, rusiyalı diplomatları aldadıb pis vəziyyətə qoyublar və görüşdə tərribatçı forumun təşkilat komitəsi üzvlərinin peyda

hələ də səfirliyin rəsmi saytında gözə girir?

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Rusiya regionda Ermənistanı forpostu olaraq öz geosiyasi məqsədləri üçün istifadə edir: "Baxmayaraq ki, bu ölkədə qərböyümlü şəxslər hakimiyyətə gəlib, Moskva çalışır ki, bu ölkədəki səfiri vasitəsilə prosesləri nəzarətdə saxlasın. Kreml əsasən burada Qarabağ klanı və Rusiya ilə strateji əlaqələrə üstünlük verən partiyalarla sıx görüşlər keçirir. Əsasən səfir Kopırkin tərəfindən bu kimi görüşlər reallaşır. Qeyd edim ki, səfir Kopırkinin burada fəaliyyəti Azərbaycana qarşı, həmçinin ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi Rusiyanın Qarabağ münaqişəsinin nizamlaşdırılmasında fəaliyyətinə ziddir. Məhz səfirin "Ermənistan-artsax" adlanan strateji forumda Daşnaksütyun Partiyasının üzvləri ilə görüşü birbaşa Azərbaycana qarşı Moskvanın anlaşılmaz siyasətidir. Moskva ikitərəfli qonşuluq əlaqələrinin ziddinə olaraq, Ermənistandakı səfirinin Azərbaycana qarşı bu kimi tədbirlərdə iştirakına yaşıl işıq yandırır".

M.Əsədullazadə hesab edir ki, Azərbaycan Rusiyaya nota verməlidir: "Deməli, Rusiyanın səfiri Ermənistanda işğalçı siyasətə dəstəyini ifadə etməklə yanaşı, təlimatlar da verir. Rusiya XİN-in açıqlaması absurddur və bu, Bakını qane etməməlidir. Zaxarova anti-Azərbaycan şəbəkəsi-

edim ki, Rusiya XİN-də kök salmış erməni lobbisinin fəaliyyəti Azərbaycan, Rusiya əlaqələrinə kölgə salmaq və münasibətləri korrumpasiya edir. Rusiya Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanıyır və münaqişənin həllində vasitəçidir. Amma biz tam fərqli siyasətlə üz bəuz olur. Ona görə də hesab edirəm ki, Qarabağ münaqişəsinin nizamlaşdırılmasında yeni format yaradılmalı, vasitəçilər münaqişənin həllinə kölgə salan təşəbbüslərinə çəkinmək üçün öhdəliklər götürməlidir. Belə bir şəraitdə aparılan danışıqlarda Rusiya və digər vasitəçi ölkələr işğalçıya dolaylı dəstək verəcəklər".

M.Zaxarovanın mövqeyinin rəsmi Bakı tərəfindən necə qarşılandığını öyrənmək üçün Azərbaycan XİN-ə müraciət etdik.

Azərbaycan xarici siyasət idarəsinin mətbuat katibi Leyla Abdullayeva "Yeni Müsavat" a açıqlamasında xatırladı ki, bu barədə ilkin məlumat yayıldıqdan sonra Rusiya səfirliyinin nümayəndəsi nazirliyə çağırıldı və aydınlıq gətirilməsi barədə məsələ qaldırıldı: "Məhz Azərbaycan tərəfinin müdaxiləsindən sonra Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyinin İnformasiya və Mətbuat Departamentinin rəhbəri Mariya Zaxarova bu məsələyə aydınlıq gətirdi. Ona verilən suala cavab olaraq bu mövqeyi səsləndirdi".

□ E.PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

Kreml gürcüləri çörəklə imtahana çəkməyə başladı

Rusiyadan Gürcüstana taxıl idxalında gecikmələr var; politoloq iddia edir ki, aksiyaların arxasında hökumət var...

Gürcüstanda çörəyin qiyməti arta bilər. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə Gürcüstanın Taxıl İdxalçıları Assosiasiyasının rəhbəri Levən Silaqaqa bildirib.

Onun sözlərinə görə, Gürcüstana idxal olunan taxılın 90%-i Rusiyanın payına düşür: "Son hadisələr bir daha göstərdi ki, Gürcüstanın müxtəlif taxıl tedarükçüləri olmalıdır.

Ölkə iqtisadiyyatının bütün sektorlarının Rusiya ilə sıx əlaqələri var. Bu, yüksək risklər yaradır. Turist embarqosu artıq təbiiq olunub. Növbəti qadağa şərab və ola bilsin ki, bir gün taxıla da qoyulacaq".

L.Silaqaqa bildirib ki, Rusiyadan taxılın idxalına hələ rəsmən məhdudiyətlər qoyulmayıb:

"Lakin buna baxmayaraq, idxalçılar çatdırılmalarda gecikmələrlə bağlı problemlərlə üzləşirlər. Bu da, öz növbəsində, çörəyin qiymətinə təsir edə bilər".

Assosiasiya rəhbəri qeyd edib ki, Gürcüstanda taxıl ehtiyatı olduğundan çörəyin qiymətinin yaxın gələcəkdə sabit qalacağı gözlənilir.

Son günlər Gürcüstanda bəzi tendir sexlərində çörəyin qiyməti 10 tetri bahalaşılıb. Son aylar qiyməti 90 tetri olan tendir çörəyi hazırda 1 lariyə təklif olunur.

Gürcüstanda isə etirazlar davam edir. Batumi-Kobuleti magistral avtomobil yolunun kənarında daxili işlər naziri Giorgi Qaxariyanın istefası tələbi ilə böyük ölçüdə plakatlar yerləşdirilib. Aksiyaları müxalif Vahid Milli Hərəkat Partiyasının Acarıstandakı yerli təşkilatı təşkil edib.

Plakatlarda "Qaxaria get!" şüarı yazılıb. Partiya üzvləri bildiriblər ki, DİN rəhbəri istefa verənə qədər bu cür aksiyalar davam etdiriləcək.

Gürcüstanda aksiyaların ilk günlərində mitinq iştirakçıları parlamentin spikerinin istefasını tələb edirdilər. Spiker tezliklə istefasını açıqladı.

Etirazçıların digər tələbləri: daxili işlər naziri Giorgi Qaxariyanın istefası, aksiyalar zamanı saxlanılan aktivistlərin azad edilməsi, növbədənəkar parlament seçkilərinin elan edilməsi və seçkilərin proporsional sistemlə keçirilməsi.

Seçkilər də təyin olundu, aksiyalar çərçivəsində saxlanılanlar azad edildi, hətta Qaxariya da istefaya getməyə hazır olduğunu açıqladı.

Belə olan halda nəyə görə Gürcüstandakı etiraz aksiyaları sakitləşmir? Qonşu ölkədə baş verənlərin arxasında əslində kimlər dayanır?

Gürcü politoloq Gela Vasadze Axar.az-a bildirib ki, etirazçıların əsas tələbləri hələ də yerinə yetirilməyib.

"Nazir istefaya getməyə hazır olduğunu, lakin bunu aksiyalar dağılandıqdan sonra edəcəyini açıqlayıb.

İnsanlar isə Tiflisdə iyunun 20-dən 21-nə keçən gecə baş verənlərdə Qaxariyanın birbaşa olaraq siyasi məsuliyyət daşdığını hesab edirlər.

Etirazçılar daxili işlər nazirinin istefasını istəyir, hökumət isə bunu etmir, üstəlik, bütün bunlardan əlavə "sağ ol" da deyir", - Vasadze bildirib.

Vasadzenin fikrincə, yalnız Qaxariyanın təcili istefası etirazlara son qoya bilər: "Əminliklə deyə bilərəm ki, daxili işlər naziri belə asanlıqla öz kreslosunu təhvil verməyəcək.

O, yalnız istintaq günahını sübuta yetirəcəyi halda istefaya gedəcəyini açıqlamaqla bu fikri söyləməyə əsas verib. Hər şey isə bu qədər sadə deyil. Belə ki, polis və prokurorluq orqanlarındakı istintaq hakimiyyəti təbiiqdir".

Gürcüstandakı aksiyaların arxasında ABŞ-ın dayanmasına dair fikirlər də var. Məsələ burasındadır ki, Tiflis Anakliyayı turizm istiqaməti kimi istifadə etmək və bununla hər il milyardlar qazanmaq istəyir, Vaşinqton isə burada hərbi baza yaratmaq niyyətindədir.

Gürcü politoloq bu fikirlərlə razılaşmadığını qeyd edib. Onun sözlərinə görə, Gürcüstan həqiqətən Anakliyayı turizm istiqaməti kimi istifadə etmək istəyir və baza məsələsinin bura heç bir aidiyyəti yoxdur.

ABŞ Qara dənizin logistik imkanlarından yararlanmaq istəyir, bunun üçün isə hərbi nəzarət lazımdır.

"Etirazların arxasında ABŞ dayanır? Heç də belə deyil. Etirazların arxasında hökumət və siyasi elita daxilindəki qruplar dayanır. Vəziyyətin ayıq başla qiymətləndirilməsi budur", - ekspert bildirib.

□ Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"

Bizə tibbi polis lazımdır

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

“Ədəbiyyat yerli-dibli olmasaydı, dünya zərrə qədər də dəyişməzdi, amma polis olmasaydı, dünya tamam başqa cür olardı”

(Gabriel Qarsia Markes)

Bu yaxında xəbər vermişdilər ki, ölkəmizdə yeni polis yaradılacaqdır, adı turist polisi olacaqdır. Deyir, dünyanın çox yerində buna bənzər peşə varmış. Əslində adı polis gədir, mahiyyət etibarilə bizim öyrəşdiyimiz polisdən fərqli peşədir. Turist polisi şəhərdə qanunsuz toplaşan turistləri tutub ciblərinə... zarafat edirəm, onların problemlərini həll etməyə çalışmalıdır. Tutaq ki, turist “28 may”dan “Sahil”ə hansısa taksi 20 manata aparıb, kimsə hoteldə “Viaqra” ilə arağı qarışdırmağın dozasını bilmir, canım sənə desin, lap elə Qız qalasının qabağında şəkil çəkdirmək istəyir və sairə. Turist polisi bu tipdə işləri görməliymiş. Doğrudan da xaricdə görürsən əhalinin, qonaqların çox toplaşdığı, tarixi əhəmiyyətli küçə və məhəllələrdə belə qəşəng görkəmli, yaraşığı polislər dolaşır. Hətta onlar bəzən ata minir, rolıkdə gəzlirlər.

Hər halda, vacib işdir, arzu edək tezliklə olsun. Ancaq başqa sahələrdə də belə yeni polis növlərinin yaranması zəruridir. Bunun da beynəlxalq əsasları olduğu görünür.

ABŞ-da bir neçə nəfər xəstəxanaya hücum eləyib, həkim-filanı yaralayiblar. Tanış gəldimi? Bənzər hadisələr bizdə tez-tez olur. Həkimlər, xüsusilə təcili yardımda işləyən yoldaşlar zəhmətkeşlərimizin aqressiv davranışıyla üzleşir, özləri xəstəxanalıq olurlar. Həkimin xəstəxanaya düşməsi isə daha neqativ hadisədir. Atalar demişkən, camaat dəli olanda molla yanına gedər, bəs molla dəli olanda hara gətirsin? Biri var, müəllimi, jurnalisti, nə bilim, hansısa nəslə kəsilməkdə olan canlılar növündən fəhlə-kəndlini masaya uzadıb kor bağıracağı yerinə sağ qulağını kəsərsən, biri də var, 10 il təhsil almış ali savadlı doktorun başına oyun açsan. Dözülməz haldır.

Uzun sözün qısa, hesab edirəm ki, bizə tibbi polis lazımdır. Əkrəm müəllim demişkən, əşhəd-əhtiyac var. Yaxşı olar hər bir təcili yardım maşını çağırış yerinə gəndə onu həmin tibbi polisin naryadı, özü də xüsusi hazırlıqlı avtomobillərdə (suvurani, qazburaxanı, nə bilim, tokvereni-zadı olmalıdır) müşayiət etməlidir. Yoxsa bu gedişlə təcili yardım həkimini tapmaqda çətinlik çəkəcəyik. Zülm işdir. Yazıqlar elə bil tibbi yardıma yox, Ermənistan kəşfiyyata gedirlər. Bu nə deməkdir? Nə üçün biz bu hala gəlib çıxmırıq? Əlbəttə, AXC-Müsəvat dövründə təcili yardıma heç zəng eləmək olmurdu, telefonu qaldıran kimi İsgəndər Həmidov gəlib adamı döyürdü, ancaq hər halda, indiki vəziyyət də inkişafımıza yaraşmır. Kosmosa peyk uçurdu dövlətlik, camaat isə yerdə həkim tıbb bacısına, feldşeri sürücüyə qatıb çırpır.

Sözgəlişi, bizə kosmik polis də lazım olacaqdır. Düşünürəm, hətta bu sahədə bir qədər gecikmişik. Məsələn, birdən marsiançiklər enib “Məhsul” stadionunda qanunsuz toplaşmaq (prinsipcə, bizdə bütün toplaşmalar qanunsuzdur, sadəcə, hökumət bəzən gözünü yumur, camaatın xətrinə deyir, yoxsa heç sünnet toyu da keçirdə bilməzdik) istədilər, biz isə buna hazır olmadıq, nəticədə ətrafda yaşayan insanların istirahət hüququ pozuldu?

Yaxud Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti neçə vaxtdır çimərlikləri qanunsuz hasarlayan tiplərlə mübarizə aparır, lakin böyük nəticələr əldə olunduğunu söyləsək yanlır. Buradan şlaqbaumu sökülür, o yanda təzədən qurulur. Çünki burada da xüsusi polis qüvvələrinə ehtiyac var. Çimərlik polisini nəzərdə tuturam. Əgər hər bir çimərlikdə belə qüvvələr yerləşsə bəlkə camaat qarğıdalı cecəyini, kola butulkasını, qarpız qabığını suya atıb ana Xəzəri çirkləndirməyə də son qoyardı!

Avtobus sürücüləri ilə dilləşən axmaqları cəzalandırmaq üçün avtobus polisi, səy-səy yazılar cızmaqara edən jurnalistləri öyrətmək üçün Mətbuat Şurası nəzdində çevik yazar polisi, müxəlifət polisi, kənd təsərrüfatı polisi, təhsil polisi və sairə qüvvələrin yaradılması zəruridir.

Məncə, bundan sonra bizdə hüquqpozma halları kökündən, birdəfəlik həll olunardı.

Bu günlərdə Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryan başının dəstəsi ilə İranda səfərdə olub. Tehrandan bir sıra görüşlər keçirib. Onu İran prezidenti Həsən Ruhani də qəbul edib. Təbii ki, bu kimi səfərlərdə İrəvanın əsas hədəfi iqtisadi blokadanı yumşaltmaqla yanaşı, özünün Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinə islam dünyasında siyasi dəstək əldə etməkdir. Söhbət qonşu və böyük bir müsəlman dövlətindən gedirsə, bu məsələ ikiqat önəm və ciddilik qazanır.

Başqa yandan, İrana qarşı getdikcə daha da sərtləşən ABŞ sanksiyaları Ermənistan üçün uzun illərdir faktiki, yəganə “nəfəslik” rolu oynayan cənub qonşumuzla işğalçı ölkənin əlaqələrini sual altına salıb. Hərçənd illərdir Qarabağa görə yarım-blokada şəraitində olan, dünya okeanına çıxışdan və zəngin təbii ehtiyatlardan məhrum, Rusiyanın orbitində qalan Ermənistan İran üçün bir elə iqtisadi önəm kəsb elemir, investisiya yatırımı üçün cəlbedici ölkə deyil.

Təsədüfi deyil ki, Qriqoryanın səfəri çərçivəsində tərəflər arasında iqtisadi-ticari xarakterli heç bir ciddi anlaşma imzalanmayıb. Ən çox diqqət çəkən budur ki, Ruhani Qriqoryanla görüşdə iki ölkə arasında ticarətə milli valyutalarda aparmağı təklif edib. Onun fikrincə, bu, tərəflərə ticarətin həcmi ciddi şəkildə artırmağa imkan verirdi.

Amma Ermənistanın İrana ixrac edəcəyi nəyi var ki? Görünür, bunun fərqi yoxdur erməni nümayəndələr Ruhaniyənin təklifi qarşısında gülümseyərək, başlarını bulayıblar. Səfər başa çatır-çatmaz isə İran liderinin təklifinə Ermənistan rəsmi münasibət gəlib. Belə ki, “Yeni Müsavat”ın “Sputnik Armeniya”ya istinadən verdiyi məlumata görə, parlamentin maliyyə-kredit və büdcə məsələləri üzrə komissiyasının rəhbəri Artak Manukyan deyib ki, milli valyutalarla ticarətə keçid ilk növbədə qarşılıqlı ticarətin dövrüyəsindən asılıdır. “Təəssüflə qeyd edirik ki, bu dövrüyə elə də böyük deyil. Üstəgəl, İran rialı kurs dəyişikliklərinə daha həssasdır, nəinki erməni dramı. Bu fərqlər erməni tərəfinə olduqca neqativ təsir edə bilər”, - deyir o qeyd edib.

“Məsələ ondadır ki, İran realı sərbəst dövrəli valyuta deyil. Ona görə də burada risk çox böyükdür. Risk o halda az olardı ki, əgər idxalla ixrac təxminən eyni səviyyədə olardı. Amma Ermənistan daha çox İrandan idxal edir, nəinki ixrac edir” - Manukyan daha sonra narahatlıqla bildirib.

Beləcə, İrəvan diplomatik şəkildə Ruhaniyənin təklifindən

İrəvan İrəvanı tələyə salmaq istəyir -

məkrli planın pərdəarxası

Ermənistan baş nazirinin müavini də Tehrandan əliboş döndü - səbəblər; işğalçı ölkə daxilində isə baş nazir Paşinyandan narazılıq güclənir, ona vədlərini tez-tez xatırlatmağa başlayıblar...

İmtina edib. Bir səbəb deyildi. Daha bir səbəb yəqin ki, Ermənistanın ikitərəfli ticarət mübadilələrində ABŞ dollarından istifadənin ləğvinə çalışsa (Tehran bu yöndə Rusiya, Türkiyə, Çin, Hindistan, Azərbaycanla intensiv danışıqlar aparır) İranın yanında yer almaqla ABŞ-ı qıcıqlandıрмаq istəyirdi.

Ən maraqlısı isə odur ki, Manukyan guya İran tərəfinin könlünü almaq üçün qarşılıqlı təklif verib. Mahiyyəti də budur ki, əgər İran milli valyutalarda qarşılıqlı ticarətə keçmək istəyirsə, o zaman qoy Avrasiya İqtisadi Birliyinə (AİB) qoşulsun.

Burada öncə onu xatırladaq ki, Ermənistan AİB-in yəganə üzvüdür ki, digər 5 üzvlə quru sərhədinə malik deyil. Belə bir əlaqə yalnız Azərbaycan quruma qoşulacağı təqdirdə mümkündür. Bunun üçün Bakının şərti var - Qarabağ. Azərbaycan qoşulmadıqca Ermənistan da təşkilatın yaratdığı hansısa üstünlüklərdən yararlanma bilməyəcək. Necə ki, bilmir. Ancaq İran quruma qoşulsa, onda Ermənistanın tranzit ölkə kimi önemi və müvafiq surətdə gəlirləri artacaq. Bu mənada bir çox analitiklərə görə, əslində bununla Ermənistan İrəvanı tələyə salmaq istəyir.

Onu da yada salaq ki, hazırda AİB və İran arasında iqtisadi-ticari əməkdaşlıq haqda müvəqqəti anlaşma var. Bunun özü də Ermənistan iqtisadiyyatına müəyyən mənada köməkdir. Əgər İrəvanı aldadıb quruma üzv də etdirə bilsə, o halda bu üzvlük ona tranzit ölkə kimi daha böyük iqtisadi qazanc gətirəcək. Siyasi şərhçilərə görə, İrəvanda da elə bunu arzu edirlər.

Bəs Tehran bunun qarşılığında nə qazanacaq? ABŞ-ın yeni sanksiyalarından savayı ciddi heç bir şey...

Bu arada Ermənistan daxilində inqilabçı baş nazir Nikol Paşinyana qarşı ictimai narazılıq böyüməkdədir. Səbəb də ilk növbədə Paşinyanın vəd elədiyi “cənnət nağılları”nın, “iqtisadi inqilab”ın hələ də gerçəkləşməməsidir. Paşinyan üstəgəl, ölkəni Qərbə sarı aparmaq əvəzinə, Rusiyadan asılılığı daha da gücləndirməkdə, hətta Rusiyaya satılmaqda ittiham olunur.

“Nikol Paşinyan Ermənistan Rusiyanın yeni “5-ci kolon”unu bəsləyir”. Bu iddia ilə “Armenianreport” saytı çıxış edib (Axar.az). “Baş nazir güman edir ki, ona hər şey olar, o, cəmiyyətdə kifayət qədər populyardır və ona hər şeyi bağışlayırlar. Bu, o demək de-

yil ki, ona erməni xalqını manqurtlaşdırmağa izn veriləcək. Nikol nə qədər ki hakimiyyətin sükanı arxasındadır, bir o qədər də xarici və daxili siyasətdə səhvələr yol veriləcək. Belə təəssürat yaranır ki, o, xalqı Sərkisyanı devirməyə aparanda verdiyi vədləri unudub. Nikol Paşinyan müxəlifətdə olanda Ermənistanın Avrasiya İttifaqı və KTMT-yə üzvlüyünü tənqid edərək hökuməti Qərblə münasibətləri inkişafa çağırırdı. Ermənistan rəhbərlik edəndən sonra bu istiqamətdə heç nə etmədi. Ermənistan təkə Rusiyanın təsir zonasında qalmadı, həm də o öz siyasəti ilə İrəvanı bu bataqlığa daha da batırdı”, - deyir məqalədə bildirilir.

Bataqlıq məsələsi təbii ki, tam doğru qeyd edilib. Ancaq bir şey var ki, erməni xalqı özü-özünü həmin bataqlığa salıb - könüllü şəkildə. Heç vaxt reallaşmayacaq “Böyük Ermənistan” xülyasına uyaraq bu quyuya düşüb. Odur ki, oradan çıxmaq, qonşularla normal əlaqələr qurmaq yalnızca vədlərini unudan Nikolun problemi deyil, bütövlükdə bir əsrdən çoxdur “torpaq mərəzi”ndən əziyyət çəkən erməni toplumunun problemi...

□ “Yeni Müsavat”ın analitik xidməti

ATƏT Parlament Assambleyasının Lüksemburqda davam edən 28-ci illik sessiyası çərçivəsində Siyasi Məsələlər və Təhlükəsizlik üzrə Ümumi Komitənin iclası keçirilib. Milli Məclisin deputatı, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev adlı komitənin mürəzəçisi irlandiyalı deputat Alen Farrellin hazırladığı hesabatın və qətnamə layihəsinin müzakirəsində çıxış edib.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti diqqəti sözügedən qətnamə layihəsinin 10-cu bəndinə, ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və 7 ətraf rayonundakı münacişənin adı ilə bağlı məsələyə çəkib.

Musavat.com xəbər verir ki, Azay Quliyev cənab Farrellin hazırladığı hesabatda əksini tapan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və yeddi ətraf rayonunu - Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilanı əhatə edən münacişə də daxil olmaqla, ATƏT ərazisindəki uzanan münacişələrin həll edilməsinin regionda davamlı sülh və inkişafın bərqərar olunması üçün əsas şərtlərdən olması fikrini yüksək qiymətləndirib: "Bu münacişənin həlli bazasını BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 müvafiq qətnaməsi və ATƏT PA bəyannamələrinin təşkil etdiyinə dair mürəzəçinin prinsiplial mövqeyini bölüşürəm. Ümumiyyətlə, ATƏT-ə üzv olan dövlətlərin ərazisindəki bütün münacişələrin həlli məsələsi istisnasız olaraq ATƏT və onun Parlament Assambleyasının gündəliyinin prioritetləri sırasında olmalıdır.

Bununla bərabər, ATƏT-in müvafiq sənəd və qərarlarına uyğun olaraq,

"ATƏT ərazisindəki uzanan münacişələrin həllində ikili yanaşma yolverilməzdir"

Azay Quliyev: "1993-cü ildən etibarən biz bu münacişəni yalnız Dağlıq Qarabağ münacişəsi adlandırma bilmərik"

ATƏT-in bütün prinsip və öhdəlikləri zamanmüddətli münacişələrə münasibətdə bərabər və qəti şəkildə tətbiq edilməlidir.

Bu məsələyə dair fərqli yanaşma irəli sürmək güc təbiqinin beynəlxalq hüquq normalarından üstün olmasının tanınması və ATƏT-in prinsip və öhdəliklərinin pozulması nəticəsində yaranan vəziyyətin qəbul edilməsi mənasına gətirib çıxarır. Xatırlatmaq istərdim ki, bu münacişəyə dair belə formatda istinad BMT

Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələri ilə də tam uyğunluq təşkil edir".

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti qətnamə layihəsində istisna olaraq Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsi və 7 ayrı rayonundakı münacişənin adının dəyişdirilməsinin qəbul edilməz olduğunu və heç bir halda Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olunması və tərəflərin yaxınlaşması məqsədlərinə xidmət etmədiyini vurğulayıb.

Azay Quliyev mövqeyini əsaslandırmaq üçün deputatların diqqətini 3 məsələyə çəkib: "Birincisi, adın ilkin variantı ATƏT-in Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionundakı münacişəyə dair 1992-ci ildə qəbul etdiyi qərarına və münacişənin adını "Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ regionunda və onun ətrafında münacişə" kimi göstərən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 müvafiq qətnaməsinə uyğundur. İkincisi, 1992-ci ilin mayın-

dan 1993-cü ilin dekabrına qədərki dövrdə Ermənistan-Azərbaycan münacişəsi Dağlıq Qarabağ bölgəsi ətrafında yerləşən yeddi rayonu da əhatə edərək genişmiqyaslı müharibəyə çevrilib. Azərbaycan rayonlarının işğalından sonra BMT Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı vəziyyətlə bağlı narahatlıq ifadə edən qətnamələr qəbul etmiş, Azərbaycan ərazilərinin işğalını pisləmiş və erməni silahlı qüvvələrinin işğal edilmiş torpaqlardan dərhal, qeyd-şərtsiz və tamamilə çıxarılmasını tələb etmişdir. Bunların hamısı gözdərd edilmişə mümkün olmayan faktlardır.

Beləliklə, 1993-cü ildən etibarən biz bu münacişəni yalnız Dağlıq Qarabağ münacişəsi adlandırma bilmərik, ona görə ki, bu münacişə bölgənin hüdudlarından kənara çıxmışdır və bununla da işğal edilən və münacişədən zərərçəkən ərazilərin sahəsi və əhalisi Dağlıq Qarabağdan bir neçə dəfə çox olmuşdur.

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti bildirib ki, zorla doğma torpaqlarını tərk etməli olmuş azərbaycanlılarla birlikdə

Dağlıq Qarabağ bölgəsi əhalisinin sayı 180 min, ərazisi isə 4,4 min km² təşkil etdiyi halda, adlı komitənin 7 rayonun əhalisinin sayı 850 min, ərazisi isə 11 min km² təşkil edir.

Üçüncüsü, BMT Təhlükəsizlik Şurası və BMT Baş Assambleyasının qətnamələri, eləcə də ATƏT-in qərarlarında təsbit olunduğu kimi, Dağlıq Qarabağ regionu Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. Beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq, işğal müvəqqəti bir haldır və suverenliyin ötürülməsinə gətirib çıxara bilməz".

Azay Quliyev deyib ki, Assambleya üzvlərinə regional təşkilat olan ATƏT PA-nın icrası məcburi və hüquqi baxımdan mütləq olan Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin tələblərini tam və qeyd-şərtsiz olaraq həyata keçirilməsini təşviq etməli olduğunu xatırlatmağa ehtiyac yoxdur: "Bu baxımdan ümid edərəm ki, siz 10-cu maddənin ilkin redaktəsini dəstəkləyəcəksiniz. Biz Gürcüstan, Azərbaycan, Moldova və Ukraynanın ərazilərindəki uzanan münacişələrin həllində hər hansı bir istisna və ya ikili yanaşmaya yol verə bilmərik".

□ M. MAHRIZLI

Paşinyan Azərbaycanla sülh razılaşması istəyir, amma qorxur? - iddia

Siyasi-hərbi ekspert: "Buna getsə, onun fiziki məhvi də baş verə bilər..."

Rusiyanın tanınmış politoloqu Sergey Markov bildirib ki, Nikol Paşinyan Qarabağda sülh istəyir, lakin daxili siyasətdə vəziyyət ona bu istiqamətdə konkret addımlar atmağa imkan vermir. Onun sözlərinə görə, Paşinyan Qarabağ münacişəsinin həlli üçün Azərbaycanla razılaşmağa qorxur. Çünki hesab edir ki, ərazilərin qaytarılması ölkədə ona qarşı sui-qəsd və çevrilişlə nəticələnəcək.

Sitat: "Ermənistanda artıq belə presedent var. 1999-cu ildə Qarabağ məsələsinə görə parlament rəhbərliyi güllələnmişdi. Bu vəziyyət münacişənin nizama salınması ilə bağlı danışıqlar prosesini tormozlayır. Bu fonda əsirlərin mübadiləsini ən yaxşı halda sülh simvolu hesab etmək olar. Lakin bu o demək deyil ki, tərəflər bundan sonra daha tez-tez görüşəcək və nizamasalma ilə bağlı hansısa sənədi imzalamağa başlayacaqlar. Sadəcə olaraq, bu addım yaxın vaxtlar-

da danışıqlar prosesində yeni təmaslara maksimal imkan yarada bilər. Mübadilə pozitiv atmosfer yaradır. Lakin yenə də vurğulayım ki, bu, danışıqlar prosesində konkret sənədlər üzrə razılaşmaya səbəb olmayacaq".

Siyasi-hərbi ekspert Ramil Məmmədli isə Sergey Markovun həqiqəti dilə gətirdiyini hesab edir. "Yeni Müsavat"a şərhində Ramil Məmmədli bildirdi ki, Markov Ermənistandakı yaxın siyasi tarixə bələdçiliyi olan bir şəxs kimi bu fikirləri

səsləndirib: "Onun bu fikri tam həqiqətdir və eger Ermənistanın baş naziri Azərbaycanla Qarabağ münacişəsi ilə bağlı razılaşmaya imza atarsa və burada bizim mövqeyimiz daha üstün olarsa, İrəvanda növbəti siyasi gərginlik başlayacaq. Bu gərginlik isə Nikol Paşinyanın məhvi ilə nəticələnəcək. Hətta ola bilər ki, Paşinyanın fiziki məhvi edilməsi də baş versin. Çünki yaxın siyasi tarixdə İrəvanda biz bunun iki dəfə şahidi olmuşuq. Məsələn, Levon Ter-Petrosyan prezidentlik kursüsünü Qarabağ münacişəsinin həllində aqressiv erməni cəmiyyətinin və müharibə tərəfdarlarının-işğalçılıq siyasətinin tərəfdarı olmadığından itirdi. Həmin dövrdə ondan sonra prezidentlik kursüsünü ələ ke-

çirən Robert Köçəryan müsaibələrinin birində Ter-Petrosyanın hakimiyyətdən devrilməsini Azərbaycanla yaxınlaşması ilə əlaqələndirmişdi. Bəzi məqamları da açıq söyləmişdi. Digər bir fakt isə Azərbaycanla münasibətlərin normallaşması tərəfdarı kimi çıxış edən və qismən ədalətli sülh sazişinin imzalanmasının tərəfdarı olduğunu dilə gətirən Ermənistan parlamentinin keçmiş sədri Karen Demirçyanın güllələnməsi idi. Ona görə də bu hadisələrdən sonra İrəvanda heç bir rəhbər şəxsin münacişənin həllində ədalətli mövqə tutacağını gözləmək olmaz. Birincisi, ermənidir, ikincisi isə öldürülməkdən və ya siyasi meyitə çevrilməkdən qorxur. Nikol Paşinyanın Qarabağ məsələsində "bir addım irəli, iki addım arxaya" kimi təhlil edilə biləcək siyasəti məhz bununla bağlıdır. Paşinyan Azərbaycanın beynəlxalq vasitələrlə siyasi təzyiqini görür və hiss edir. Amma məhvi olmaq qorxusu onu sülh razılaşmasına gətməkdən çəkindirir".

Bes Paşinyan sülh razılaşmasına cəhd etsə, Ermənistan-

da nələr baş verər?

Ekspertin sözlərinə görə, belə bir cəhd olsa, işğalçı ölkənin daxilində əvvəlcə siyasi gərginlik, sonra isə qisas və daxili çaxnaşma başlayacaq: "Proseslərdə qalib gələn tərəf isə Qarabağ müharibəsindən siyasətə gələn şəxslər olacaq. Hadisələr Qarabağ klanının hakimiyyəti ələ keçirməsi ilə nəticələnəcək. Düşünürəm ki, münacişə ilə bağlı bütün kartlar açılıb və artıq hamı hər şeyi bilir. Artıq bəllidir ki, münacişənin həllində əsas həlledici söz Rusiyandır. Rusiya 1990-cı illərin əvvəllərində hərbi və siyasi dəstək verdiyi ermənilərə işğal altında saxlanılan ərazilərdən çıx əmrini verməlidir. Əks təqdirdə, qalan yeganə yol müharibədir".

Onu da qeyd edək ki, iki gün öncə internetdə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın adından NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberqə yazılmış məktub yayılıb. Virtualaz.org erməni KİV-lərinə istinadən xəbər verir ki, həmin məktubda Paşinyanın adından Ermənistanın NATO ilə yaxınlaşmaq niyyəti ifadə olunur və buna maneə yaradan əsas səbəbin-Qarabağ münacişəsinin tezliklə həll ediləcəyi deyilir. Paşinyan guya vəd edir ki, bir il ərzində Ermənistan qoşunları Qarabağdan çıxarılacaq, işğal edilmiş ərazilər Azərbaycanın nəzarətinə qaytarılacaq. Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyində məktubun saxta olduğunu deyiblər, amma şərh vermək istəməyiblər.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Dövlət Televiziyasının (AzTV) efirində yayımlanan "Nəsilin debati" proqramında Bakı Nəqliyyat Agentliyinin fəaliyyəti sərbəst tənqid edilmişdir.

Belə ki, iyun ayının 27-də efirdə yayımlanan proqramda Bakı Nəqliyyat Agentliyinin fəaliyyəti tənqid hədəfinə çevrilmiş və qurumun məsul əməkdaşlarının üzərlərinə düşən vəzifələri yerinə yetirə bilmədikləri bildirilib.

Verilişin aparıcısı Bakı Nəqliyyat Agentliyinin əməkdaşlarını sözügedən proqramda dəvət etdiklərini, ancaq dəvətdən boyun qaçırdıklarını və telefon zənglərinə belə cavab vermədiklərini vurğulayıb:

"Çox maraqlıdır ki, biz Bakı Nəqliyyat Agentliyinin əməkdaşlarına dəfələrlə zəng vurmuruq. Lakin onlar verilişə dəvət alsalar belə, verilişimizə gəlməkdən çəkinirdilər. Hətta onların "çağrı mərkəzi" də var ki, zənglərə cavab vermir. Hər hansı məsələyə aydınlıq gətirilməsini istədikdə, çəkinirlər, heç bir cavab vermək istəmir. Yeni biz çalışırıq ki, televiziya olaraq məsələni gündəmə gətirək, onların səlahiyyətində olan məsələlərə işıq saldırsınlar. Lakin problemlər həllənməmiş qalır".

Son zamanlar sosial şəbəkələrdə də Bakı Nəqliyyat Agentliyinin fəaliyyəti sərbəst şəkildə tənqid edilir. Xüsusilə də nəzarət kameraları quraşdırılıb, sürücülər cərimələndikdən sonra bu kimi tənqidlər daha

AzTV də BNA-nı tənqid etdi - qurumun fəaliyyətindəki qüsurlar...

Ekspert: "Qurumun etdikləri geriye - pis təcrübəyə dönüşdür, yenilik deyil"

da genişləndirilib. İnsanlar iddia edirlər ki, BNA əməkdaşları sürücüləri qanunsuz yerə cərimələyir. Bunun üstünə məşinlərin evakuasiyası məsələsi də aktuallaşdıqca BNA-nı tənqid edənlərin sayı bir qədər də çoxalıb.

Şikayətlər eyni zamanda ictimai nəqliyyatdakı problemlərlə bağlıdır. Xüsusilə də Bakı kəndlərində avtobus çatışmazlığı, mövcud avtobusların yarasız vəziyyətdə olması sərnişinlərin ciddi narazılığına səbəb olur. BNA tərəfindən

verilən açıqlamalarda plikənin avtobus parkının yenilənəcəyi söylənilsə də, ekspertlər bildirirlər ki, proses hələ də arzu olunan səviyyəyə gətirilməmişdir.

"Yeni Müsavat" a danışan nəqliyyat eksperti İqar Hüseynli bildirib ki, BNA vətəndaşlara xidmət etməkdən daha çox, nəzarətçiyə quruma çevrilib:

"Sürücülərə qarşı artıq BNA cəza tətbiq edən qurum kimi çıxış edir. Əslində isə Bakı Nəqliyyat Agentliyinin fəaliyyətində bir ekspert olaraq mən də

ciddi irəliləyiş və dönüş görmürəm. Təbii ki, bu səbəbdən də haqlı narazılıqlar əmələ gəlir. Xüsusən də son zamanlar BNA-nın fəaliyyətindən daha çox şikayətlər var. Həmin şikayətlər cərimələrin tətbiqi ilə bağlıdır. Bu qurumun özü də deyirdim ki, son aylarda ələ cərimələrin tətbiqi məsələsi ilə gündəmə gəlib, yadda qalır. Artıq qurum bir qədər tarixə də baş vurub, evakuatorları yenidən ortaya gətirib. BNA fəaliyyəti

Bu adam istirahətə çıxdığı halda, problemlər qarşı-qarşıya qalır, maşını axtarmalı olur. Bütün bunların hamısı geri - pis təcrübəyə dönüşdür, yenilik deyil. Avtobus parklarının yenilənməsində də deyirdim ki, irəliləyiş doğru hansısa addım atılmır. Sərnişin daşıyan avtobusların qrafikində tez-tez problemlər yaranır".

Ekspert bildirib ki, kanalı, ekspertləri bir kənara qoysaq, vətəndaşlar da qurumdan na-

zaradırlar: "Narazılığın səbəbi də yuxarıda qeyd etdiyimiz məsələlərdir. Sözsüz ki, Bakı Nəqliyyat Agentliyinin fəaliyyəti ilə bağlı haqlı narazılıqlar çoxdur. Çünki onların fəaliyyəti qeyri-ciddi nüanslarla yadda qalır. Əslində isə bu qurumun görməli olduğu iş nəqliyyat infrastrukturunu yaxşılaşdırmaq, vətəndaşlara daha çəvik, rahat xidmətin təşkili. Önemli olan budur və Bakı Nəqliyyat Agentliyinin də fəaliyyətinin ana xətti bundan

ibarət olmalıdır. Bir zamanlar cərimələri Dövlət Yol Polisi tətbiq edirdi. İndi isə Bakı Nəqliyyat Agentliyi bu işi həyata keçirir. Mən tamamilə inkar etmərəm. Sözsüz ki, mümkün deyil ki, sürücülər də necə gəldi park edib, istədikləri kimi avtomobil idarə etsinlər. Sürücülər arasında da yetərincə qaydaları pozanları var. Ancaq ümumilikdə təsadüf nəticəsində də qaydaları pozanlar az deyil. Xüsusilə də bu, parklanmaya aiddir. Hesab edirəm ki, məsələ Bakı Nəqliyyat Agentliyinin fəaliyyəti daxilində olmalı deyil. Əgər ölkədə polis fəaliyyət göstərsə, belə bir sistem varsa, səlahiyyətlərin Bakı Nəqliyyat Agentliyinə

verilməsi başadüşülən deyil. Bu səlahiyyətlərin hesab edilməməsi, Dövlət Yol Polisinin səlahiyyətlərində saxlanması daha düzgün və faydalı olardı. Xidmət göstərən dövlət orqanından çox Bakı Nəqliyyat Agentliyi cəza tətbiq edən orqan kimi yadda qalmağa başlayıb. Ona görə də narazılıqlar getdikcə artır. Bu narazılıqların içərisindən isə kifayət qədər haqlı və ciddi məqamlar tapmaq olar".

Q Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Sağlamlığımıza qənim kəsilən trans yağlar

AQTA yağ bazarına nəzarəti gücləndirir

"İnsan istehlakı üçün nəzərdə tutulan yağların tərkibində trans yağların miqdarı 2%-dən yuxarı olmamalıdır. Agentlik bu sahədə nəzarət tədbirlərini genişləndirir". Bu sözlər Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaydığı açıqlamada öz əksini tapıb. AQTA-dan bildirilir ki, gündəlik istehlak olunan əsas qida məhsullarına daxil olan yağlar tərkiblərindəki yağ turşularının xüsusiyyətlərinə görə qidalanmaya və sağlamlığa təsir edir:

"Son zamanlar aparılan müxtəlif elmi araşdırmalar nəticəsində doymuş yağ turşuları ilə yanaşı, trans yağ turşularının da sağlamlığa mənfi təsiri öz təsdiqini tapmışdır. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi İnstitutu tərəfindən, dünyada aparılan elmi araşdırmalara istinad edilərək, trans yağların insan orqanizmi üçün təsirlərinin elmi əsaslarla risk qiymətləndirilməsi aparılmış və həmin araşdırmalar nəticəsində bu yağların insan sağlamlığına mənfi təsiri öz təsdiqini tapmışdır. Bununla bağlı geniş elmi hesabat ictimaiyyətə təqdim olunacaq.

Ümumiyyətlə, doymuş yağ turşularından əmələ gələn yağların çoxu otaq temperaturunda qatı (sərt), tərkibində doymamış yağ turşuları olan yağlar isə maye halında olur. Qidalarda ən çox rast gəlinən bəzi doymuş yağ turşuları palmitin, stearin və miristin turşularıdır. Doymuş yağ turşularının enerji dəyərinin digər yağ turşuları ilə eyni olmasına baxmayaraq, orqanizmdə yağ toplanması və çəki artımına səbəb olduğu məlumdur. Eyni zamanda trans yağ turşuları ilə qidalanma insulinə qarşı rezistentliyin əmələ gəlməsinə şərait yaradaraq, diabetə meyilliliyi artırır və xroniki iltihabi proseslərin inkişafına səbəb olur".

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyindən verilən məlumata görə, bitki və balıq yağlarının dadını qorumaq, fiziki xüsusiyyətlərini dəyişmək, ömrünü uzatmaq və istifadə imkanlarını artırmaq məqsədilə doymamış yağ turşularının qismən hidrogenləşdirilməsi aparılır və bu zaman trans yağ turşuları yaranır: "Aparılan araşdırmaların nəticəsi olaraq bildirilir ki, gündəlik qida məhsullarında mü-

əyyən olunmuş normadan artıq trans yağların qəbulu ürək-damar xəstəliklərinin yaranmasına səbəb olur. Həmçinin trans yağ turşularının xərcəng, piylənmə, Alzheimer, dölün inkişafdan qalmaması, körpələrdə mərkəzi sinir sisteminin inkişafına mənfi təsir etməsi, diabetə meyilliliyi artırdığı da müxtəlif araşdırmalarda müəyyən edilmişdir. Bundan əlavə, araşdırmalar göstərir ki, trans yağları yaddaş pozuntusu və süd vəzisi xəstəliklərini inkişaf etdirir, hər iki cinsdə sonuzluq yaradır, immün sistemə mənfi təsir göstərir. Hazırda bir çox inkişaf etmiş ölkələrdə trans yağlarının qida məhsullarındakı miqdarı ciddi şəkildə tənzimlənməkdədir. Avropa Birliyi və bir sıra digər ölkələrdə qida məhsullarının tərkibində olan trans yağları üçün ən yüksək hədd 2% miqdarında təyin edilmiş və qablaşdırma üzərində miqdarının qeyd olunması zərurəti tələb kimi qoyulub. Bununla əlaqədar olaraq, insan istehlakı üçün nəzərdə tutulan yağların təhlükəsizlik göstəriciləri ilə bağlı AQTA tərəfindən nəzarət tədbirlərinin gücləndiril-

məsi və daha sərbəst tənzimləmə işlərinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub".

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında məsələyə münasibət bildiren Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov AQTA-nın bu addımını müsbət qiymətləndirərək, ölkədə yağların tərkibinə nəzarətin gücləndirilməsinin vacibliyini vurğuladı: "Yağların tərkibinin araşdırılması çox önəmlidir. Demək olar ki, hər gün Azad İstehlakçılar Birliyindən kərə yağlarının tərkibi ilə bağlı şikayət daxil olurdu. Ona görə də mən Yeni Zellandiyaya səfərə gedəndə orada

Azərbaycan üçün yağ istehsal olunan zavodlara baş çəkdim, hətta heyvanların saxlanıldığı fermer təsərrüfatına da gətdim. Ancaq bu qədər yağ növləri var, onların hər birinin istehsal olunduğu müəssisəyə gedib nəzarət etmək mümkün deyil".

E.Hüseynov qeyd etdi ki, hazırda Azərbaycanın yağ bazarı çox çirklənib və AQTA-nın bu təşəbbüsü çox zəruridir: "Xüsusən də yağların markalanması çox önəmlidir. Mağazalarda bitki spredilən yağlar satılır ki, onların üzərinə inək şəkli vurulur. İstehlakçı elə bilir ki, bu kərə yağıdır. Ancaq bitki spredilən yağdır. Ancaq bitki spredilən yağın açığ-aydın şəkildə yazılmır. AQTA bazarda nə-

Q Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

Qarabağda müharibənin labüdlüyü məsələsinə 2 fərqli baxış

Paşinyana savaş lazımdımı, danışıqların uzanması müharibənin "xeyrinə" işləyirmi? Rusiyalı analitiklər deyirlər ki...

Dağlıq Qarabağ konfliktinin uzanmasının bir səbəbi Ermənistan rəhbərliyinin davam edən destruktiv mövqeyidirsə, digər və daha mühüm səbəb sözsüz ki, Rusiyanın sülh anlaşmasında maraqlı olmamasıdır. Hərçənd Moskva özünü ədalətli arbitr kimi təqdim etməyə çalışır, hamı bilir ki, Moskva işğalçı ölkənin, demək, həm də işğal rejiminin əsas qaranıdır. Bu fonda rusiyalı siyasilərin və rəsmilərin Azərbaycan haqda vaxtaşırı verdikləri xoşməramlı, növbətçi bəyanatları artıq prinsiplə önəm daşmır.

O sırada Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova Moskvadakı son ənənəvi brifinqində bildirib ki, Rusiyanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı mövqeyi dəyişməyib və dəyişməyəcək. Onun iddiasına görə, ölkəsinin bu məsələdə mövqeyi həmişə tarazlı olub. Bu barədə o, Rusiyanın Ermənistandakı səfiri Sergey Kopyrinin az öncə İrəvanda danışıqlarla qalmaqallı görüşünü şərh edərkən deyib. "Bu görüş mətbuatda qələmə verildiyi ki-

Emənilər Ağrı dağına erməni bayrağı sancdı

Ermənistan Alpinizm Federasiyasının vitse-prezidenti Suren Danielyan ölkə mətbuatına bir qədər əvvəl Ağrı dağına çıxan erməni nümayəndələrinin fəaliyyətindən danışarkən dağın ən yüksək zirvəsinə erməni bayrağı sancıldığını bildirib (axar.az). Ermənistandan olan dəstə iyunun 25-də zirvəyə qalxıb.

Danielyanın sözlərinə görə, tur iştirakçıları Ağrı dağının ən yüksək nöqtəsinə - 5137 metr yüksəkliyə erməni bayrağı yerləşdirib. Danielyan Türkiyə tərəfinin məsələyə reaksiya vermədiyini də qeyd edib. "Türkiyə heç bir reaksiya vermədi. Təbii ki, bilirlər, ancaq susurlar. Onlar üçün nəse demək əlverişli deyil, çünki bu həm də əlavə gəlir yeridir", - vitse-prezident bildirib.

Məsələ burasındadır ki, ermənilər Türkiyənin ən yüksək zirvəsi sayılan Ağrının onlara məxsus olmasına dair miflər yayırlar. Əslində ermənilərin çoxdandır Türkiyəyə qarşı ərazi iddiaları var. Belə bir hadisə bir neçə il qabaq da baş verib. 2014-cü ildə Ermənistandan olan alpinistlərdən ibarət qrup Ağrı dağında erməni bayrağı yerləşdirib. O vaxt Ağrının Ticarət-Sənaye palatasının sədri Məhmet Ərat bildirmişdi: "Zirvədə erməni bayrağı yerləşdirmələrinə dair məlumatlar doğru çıxsa, bölgə sakinləri onları Ağrı dağının zirvəsində dəfn edəcək".

O vaxt erməni bayrağının zirvədə yerləşdirilməsi ilə bağlı məlumatlar öz təsdiqini tapmadı. Bu, növbəti erməni saxtakarlığı idi. Alpinistlər bayrağı açıb, şəklini çəkib, sonra da yıxışdırmışdılar. Yəqin ki, bu dəfə də Ağrı dağında erməni bayrağının yerləşdirilməsi ilə bağlı əhvalat saxta olacaq.

mi, hər hansı siyasi çalar daşımır. Rusiyanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üzrə mövqeyi dəyişməyib və dəyişməyəcək" - Zaxarova əlavə edib.

Göründüyü kimi, Rusiya tərəfi qalmaqallı olaydan dolayı növbəti dəfə özünü təmizə çıxarmağa çalışıb. İkinci diqqət çəkən məqam odur ki, Zaxarova "mövqeyimiz dəyişməz qalır" deyəndə heç olmasa, formalizm xətrinə olsa belə, "Moskvanın bu mövqeyi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınması üzərində qurulub" söyləyərdi. Ümumiyyətlə, Rusiya rəsmilərinin dilindən bu ifadəni "qoparmaq" ələ də asan deyil, o ki ola Moskva bəyan eləsin ki, "Ermənistan işğalçı dövlətdir".

Bu da Rusiyanın Qarabağ məsələsində "tarazlı və dəyişməz" mövqeyi. İşğalçı Ermənistanı ruhlandırın, onu status-kvonu uzatmağa və təmas xəttində tərribatlar törətməyə cəsarətləndirən də ən əvvəl Moskvanın həmin o "tarazlı və dəyişməz" mövqeyidir.

Yeri gəlmişkən, bu arada erməni tərəfinin Qarabağ münaqişəsi zonasında yeni və daha böyük tərribata hazırlaşması haqda məlumatlar yayılır. İddialara görə, Nikol Paşinyan daxildə azalmağa olan reytingini qaldırmaq və ictimai diqqəti ağır sosial-iqtisadi problemlərdən yayındırmaq üçün buna gedə bilər.

"Nikol Paşinyanın baş nazir postunda olduğu müddətdə Ermənistanda sosial-iqtisadi durum nəinki onun və elədiyi kimi, yaxşılaşmayıb,

əksinə, getdikcə daha da pisləşir. Bunda da təkəcə Paşinyan özü və onun Qərbdə yetiştirilmiş hökumət üzvləri yox, yerdə qalanların hamısı günahkardır".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu rusiyalı tanınmış politoloq Vitali Arkov Paşinyanın müharibədə maraqlı olub-olmaması barədə fikirlərə münasibət bildirərkən söyləyib. Onun sözlərinə görə, daxildəki problemlərdən diqqəti yayındırmaq üçün "xarici düşmən" axtarışı heç də Nikol Paşinyanın öz tapıntısı deyil, bu praktika indiyədək dəfələrlə sınaqlardan çıxarılıb: "Xarici düşmən fikirləşib tapmağa isə ehtiyac yoxdur - Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin bir hissəsini işğal edəndən sonra həmin düşmən öz-özlüyündə artıq var. Hərçənd bunu da qeyd etməyə lüzum var ki, bu, ənənəvi anlamda düşmən deyil, talan edilmiş qəzəbli qonşudur - hansı ki, İrəvanı qanunsuz şəkildə ələ keçirdiyini qaytarmağa çağırır".

Rusiyalı ekspert hesab edir ki, İrəvanın qənaətinə, ölkədə situasiyanın pisləşməsində Ermənistanın iqtisadiyyatına sərmayə yatırmaq, Rusiya və blokadanı götürməyən Azərbaycan və Türkiyə də günahkardır: "Ancaq niyə də blokada götürülsün, eger Ermənistan rəhbərliyi əvvəllər götürdüyü öhdəliklərin əksəriyyətini yerinə yetirmisə? Ermənistan heç olmasa, Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonları Bakının nəzarətinə qaytarmaq əvəzinə, təmas xəttinə əlavə qüvvələr cəm-

ləşdirir, orduya kütləvi çağırış həyata keçirir və Ermənistan vətəndaşlarının başını guya Azərbaycan tərəfindən hücum olacağı sayıqlaması ilə doldurur".

Reallıqda isə Arkovun fikrincə, yeni hərbi toqquşmada məhz İrəvan maraqlıdır. "Birincisi, bu, ona Azərbaycan tərəfdən "atəşkəsin pozulması" bəhanə edib işğal altındakı rayonların qaytarılmasını qeyri-müəyyən müddətə təxirə salmağa imkan verir. İkincisi, erməni cəmiyyətinin diqqətini daxili problemlərdən "düşmən təcavüzü"ne yönəltmək şansı yaradır. Üçüncüsü isə müharibədən kimlərinə qazanması məsələsi var. Necə deyirlər, kiminə vətən əzizdir", - deyər o əlavə edib.

"Bu gün Bakıda bir çoxları İrəvanın hər hansı bir tərribatı ilə Qarabağda aktiv hərbi müharibənin başlamasını arzular, lakin bunun baş tutacağını düşünmürəm".

Bu sözləri isə Axar.az-a rusiyalı tarixçi və ekspert Oleq Kuznetsov son zamanlar Qarabağda baş verən hadisələri və Ermənistan Baş Qərargah reisi Davtyanla XİN rəhbəri Mnatsakanyanın Qarabağ səfərini şərh edərkən deyib.

Onun sözlərinə görə, İrəvan cəbhə xəttindəki sabitliyin qorunması, Azərbaycan Ordusunun genişmiqyaslı hücumu çevrilə biləcək addımın qarşısını almaq üçün hər şeyə hazırdır: "Kreml Ermənistan silahlı qüvvələrinin döyüş qabiliyyətinin aşağı səviyyədə

olmasından və hərbi-texniki avadanlıqlarının zəifliyindən xəbərdardır. O, Qarabağda hərbi əməliyyatların Cənubi Qafqazdakı yeganə müttəfiqinin məğlubiyyətinə gətirib çıxarmasına əmin deyil. Buna görə də rəsmi Moskva Qarabağda hər hansı hərbi əməliyyatın start götürməsində maraqlı deyil. Çünki müharibə başlayarsa, cəzalanacaq tərəf Bakı deyil, İrəvan olacaq. Nəticədə Ermənistanın hərbi güclərini və suverenliyini qorumaq Rusiyanın öhdəsinə qalacaq".

Ekspertin fikrincə, Rusiya Azərbaycanla birbaşa müharibə lazım deyil: "Çünki bu halda rəsmi Moskva Türkiyənin dəstəyini itirəcək. Bu isə Rusiya üçün Suriyanın itirilməsi demək olar. Kreml Qarabağda müharibə başlanacaq yeganə halda maraqlandıra bilər ki, o, Cənubi Osetiya və Abxaziya ssenarisini həyata keçirmək istəsin. Amma bugünkü geosiyasi vəziyyət bunun üçün uyğun deyil. Qarabağdakı "dondurulmuş" münaqişə Kreml üçün əlbəttə faydalıdır, çünki Moskva bölgənin geosiyasetinə təsir gücünü qoruyub saxlamaqdadır. Buna görə Kremlin təşəbbüsü ilə Ermənistan tərəfindən Qarabağda müharibə başlamayacaq. Ancaq eyni zamanda unutmamalıyıq ki, belə bir müharibənin sifarişçiləri digər dünya mərkəzləri də ola bilər".

Beləcə, Qarabağda yeni müharibənin mümkünlüyü ilə bağlı rusiyalı ekspertlərin iki fərqli mövqeyini təqdim etdik. Onların hansı birinin gerçəyə yaxın olduğunu isə yəqin ki, yaxın zaman göstərəcək...

Rusiya prezidenti Vladimir Putin 2024-cü ildə prezidentlik müddəti bitəndən sonra nə işlə məşğul olacağı haqda danışmış. O deyib ki, onun 5 il sonra nə işlə məşğul olacağı haqda danışmaq hələ tezdir. Putin etiraf edib ki, Rusiyanın inkişafına dair planları heç də həmişə istədiyi sürətlə yerinə yetirilmir. Bu da qeyri-stabil iqtisadi situasiya və məhdudlaşdırıcı xarici tədbirlərlə bağlıdır.

Qeyd edək ki, Rusiya və dünya mediasında post-Putin dövrü və prezident Vladimir Putinin siyasi varisinin kim olacağı mövzusu zaman-zaman gündəmə gəlir. Bir sıra rusiyalı siyasi ekspertlər hesab edib ki, mümkün ssenarilərdən biri 2021-ci ildə Dövlət Dumasına seçkilər öncəsi varisin yeni baş nazir təyin edilməsi və tədricən ona səlahiyyətlər verilməsidir. Tula vilayətinin qubernatoru Aleksey Dyuminin Putinin varisi olmağa şanslı fiqur kimi adı keçir. Ondan başqa daha iki namizədin olduğu deyilir: Yaroslavl vilayətinin qubernatoru Dmitri Mironov, mülki müdafiə işləri və fəvqəladə vəziyyət üzrə nazir Yevgeni Zinçev.

Müdafiə naziri Sergey Şoyqunun da adı Putinin əsas varisləri ola biləcək şəxslər sırasında çəkilir.

Rusiyada prezident seçkiləri 2024-cü ildə keçiriləcək. Qarşıda 5 ilə yaxın müddət var. Putinin hazırkı yaşı və sağlamlığı ölkəni idarə etməyə kifayət qədər imkan verir. Rusiyaya qarşı başda ABŞ olmaqla, Qərbdən sanksiyalar olsa da Putin ölkəsinin müvazinətini

Putinsiz Rusiya dağıla bilər - gözlənti

Beş ildən sonra şimal qonşumuzu nə gözləyir? Ekspert: "Bütün imperiyalar kimi sonunda Rusiyanın da bütöv qalması mümkün deyil..."

qoruyub saxlamağı, ölkənin çökməsinin qarşısını almağı bacarır. Odur ki, Putinin hakimiyyətdə olmadığı Rusiyanın taleyinin necə olacağı, ölkənin müvazinətini qorumağın mümkün olub-olmayacağı sualı varis söhbətləri ortaya çıxandan aktuallaşıb.

Siyasi analitiklərin fikrincə, Putini hakimiyyətə gətirən qü-

vənin varis planı uğurla keçsə və bu varis hazırkı kursu davam etdirə bilsə, Rusiya müvazinətini qoruya bilər. Yox, varis planı uğurla keçməsə, bu ölkədə təlatümlər baş versə, Rusiyanın gələcəyi heç də yaxşı təsəvvür edilmir. Şimal qonşumuz da ciddi etiraz elektoratu yaranır, təşkil edilir. Bu elektorat əsasən orta təbəqəni ehtiva

edir. Sanksiyaların çoxalması, korrupsiya ilə mübarizənin istənilən səviyyədə getməməsi narazılıqları artırır. Xarici siyasətdə Rusiya əvvəlki kimi uğurlar qazana bilmir. Xalqın qarnının toxluğu, soyuducunun bol olması, maaşların azlığı, layiqli təqaüdə çıxmaq istəkləri, Kırım, Suriya istəklərini üstələməyə başlayıb. Əbəs yerə son dövərdə Putinin nüfuzu son illərlə müqayisədə aşağı səviyyəyə enməyib.

İndi nə 19, nə 20-ci əsrdir. 21-ci əsr ilk növbədə informasiya əsridir. Ruslar artıq dünyanın hər yerinə gedə bilərlər. Rus gəncliyi dünyanı görür və daha progressiv, açıq cəmiyyətdə yaşamaq istəyir. Rusiyada kifayət qədər güclü formalaşan orta təbəqə var və bu orta təbəqə rüşvət vermək istəmir, avropalı kimi dürüst yaşamaq istəyir. 2011-ci ildən bu yana rus orta sinfi gücünü göstər-

məkdə davam edir. Bunun sübutu kimi 2011-ci ildən müxalifətin ölkə boyu hərdən kifayət qədər uğurlu alınan mitinqlərini göstərə bilərik.

Putinsiz Rusiyanın taleyi ilə bağlı bir fikir var ki, post-Putin Rusiyası dağıla bilər. Bir fikir də var ki, demokratikləşə bilər. Bəs Putindən sonrakı Rusiyanı necə təsəvvür etmək olar? Putin hakimiyyəti Nursultan Nazarbayev kimi kiməsə ötürə bilər?

Politoloq Əhəd Məmmədli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, bütün imperiyalar kimi sonunda Rusiyanın da bütöv qalması mümkün deyil: "Putinin "dəmir əli", sadəcə, Rusiya Federasiyasının ömrünü uzatdı. Bir neçə il bundan əvvəl Dmitri Medvedyev açıq etiraf etmişdi ki, qubernatorların səlahiyyətləri məhdudlaşdırılmasaydı, dövlət dağıla bilərdi. O, bununla qubernatorların seçki ilə deyil, təyinatla posta gətirilməsinin düzgünlüyünü sübut etməyə çalışırdı. Fikrimcə, Medvedyev haqlı idi. Rusiyaya demokratiya yaramır. 400 illik rus dövlətçilik tarixində demokratiya idarə etməsi cəmi iki dəfə olub, o da ardıcılıqla baş verib. Söhbət Mixail Qorbaçov və Boris Yeltsinin dövründən gedir. Qorbaçovun yenidən-qurması, aşkarlığı rus dövləti

olan SSRİ-nin süqutu ilə nəticələndi. Yeltsinin demokratiyası, regionlara maksimum suverenitet siyasəti Rusiya Federasiyasının dağılması ilə nəticələne bilərdi. Bunun qarşısını FSB-Putin avtoritarizmi aldı. Düşünürəm ki, müvəqqəti aldı. Rusiya üçüncü demokratiya dövrünü yaşasa dağılacaq. Rusiya, Çin, Ərəb dünyasına demokratiya yaramır. Bunu tarix bir neçə dəfə isbatlayıb. Çinlilər müdrik xalqdır, ona görə heç vaxt orada demokratiya olmayacaq. Çünki çinlilər gözəl anlaşırlar ki, bircə dəfə demokratiya quruluşu ilə siyasi idarəetməyə keçsələr, dövlətləri dağılacaq. Post-Putin dövrü avtoritarizmlə davam etsə və layiqli varis seçimi olsa, Rusiya nəinki dağılacaq, əksinə daha da inkişaf edəcək. Yox, əgər Putin özünə layiqli varis seçə bilməsə, ondan sonrakı dövr fərq etməz, avtoritarizm ya demokratiya olsun, Rusiya Federasiyası dağılacaq. Təbii, Putin hakimiyyətini vaxtı gələndə ötürəcək, amma baxır o proses necə gedəcək və varis kim, bacarığı necə olacaq. Kimsə Putinə Qazaxıstanda baş verənləri Rusiyada təkrar etməyə mane ola bilməz. Amma bu cür strategiyaların özündə də təhlükə var. Unutmayaq ki, Rusiya Qazaxıstan deyil, Rusiyada bu proses ağırlıq gətirir. Necə gedəcəyindən asılı olaraq rus dövlətinin yaxın gələcəyi müəyyən olacaqdır.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

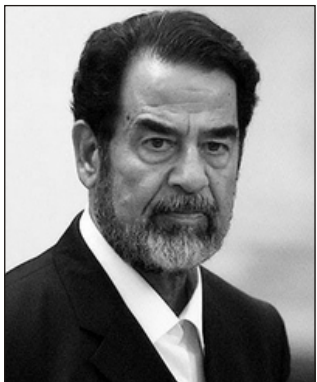
Həbs edilən prezidentlər - zindana gedən sabiqlərin günahı nə olub?

Səddam Hüseyin, Hüsnü Mübarəkdən tutmuş, Yuliya Timoşenko və Köçəryana, Miloşeviçdən Saakaşviliyə qədər mühakimə edilən rəhbərlərin siyahısı...

Hakimiyyətlərə şad-xürrəm gələnlər gedişlərindən sonra elə əzablarla üzləşirlər ki, peşman olurlar. Yeni gələnlər iqtidarlar onların həyatını "burnundan götürür". Kimisi həbsə gedir, kimisinə cinayət işi başlanır, kimisi ölkədən çıxmalı olur. Bu, idarəçilikdən doğan nəticələndir. Yeni hökumət xalqın gözündə özünü qaldırmaq, vətənpərvər göstərmək üçün keçmiş prezidentləri mühakimə edir, cəzalandırırlar.

"Yeni Müsavat" yada salır ki, Cənubi Qafqaz ölkələrində belə nümunələr az deyil. Məsələn, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan iqtidara gələr-gəlməz, 2008-ci ildəki 1 mart iğtişalarına görə sabiq prezident Robert Köçəryanı həbs etdirdi. Amma o, Köçəryanın həbsdə çox saxlaya bilmədi və Rusiyanın ciddi təzyiqi ilə üzlaşdı. Lakin az sonra yenə onu zindana salmağa nail oldu. Hazırda Köçəryan həbsdədir.

Gürcüstanda isə Mixail Saakaşvili hakimiyyətə gələndə keçmiş dövlət başçısı Eduard

Səddam Hüseyin

Hüsnü Mübarək

Yuliya Timoşenko

Şevardnadzeni mühakimə etməsə də, İvanişvili tərəfdarları hökuməti götürdükdən sonra "Mişa"nın özünə cinayət işi açıldı, korrupsiyada ittiham edildi. Ölkəsinə gələrsə, Mişa həbs oluna bilər.

Ukrayna rəhbərlərinin aqibəti daha mürəkkəbdir. Baş nazir olmuş Yuliya Timoşenko 2011-2014-cü illərdə həbsdə saxlanıb. "Maydan hərəkatı"nın devirdiyi keçmiş prezident Viktor Yanukoviç ölkəsinə getməli olub və Rusiya dövləti onun mühafizəsini təşkil edib. Viktor Yanukoviçə qarşı cinayət işi açılmışdı.

Son seçkilərdə qalib gələn Vladimir Zelenski prezident seçildikdən az sonra sələfi Pyotr Poroşenkoya cinayət işi açılıb. O, ötən il noyabrın 25-də Kerç boğazında ölkənin hərbi donanmasına məxsus katerlərin Rusiya hərbi gəmilərinin hücumuna məruz qalması işi üzrə ittiham olunur.

Həbs olunan prezidentlər arasında Serbiyanın ilk prezidenti Slobodan Miloşeviçin nümunəsi ən çox səs-küy qoparan epizodlardan sayılır. 2001-ci ildə növbəti prezident seçkilərini uduzan Miloşeviç

hərbi cinayətlər və korrupsiya ittihamı ilə məsuliyyətə cəlb olunmuşdu. Eks-prezident keçmiş Yuqoslaviya üçün yaradılmış Beynəlxalq Tribunalə verilmişdi. Miloşeviç üzərində məhkəmə işi bir neçə il davam etmişdi. Sabiq prezidentin səhhətində yaradılan problemlərə görə məhkəmə 22 dəfə fasilə verməli olmuşdu. 2006-cı ilin martında Slobodan Miloşeviç Haaqa Tribunalinin həbsxanasında ürək tutmasından vəfat etmişdi.

2011-ci ildə "Ərəb baharı"nın dalğası Misiri də sarmışdı. 1981-ci ildən ölkəyə rəhbər-

lik edən Hüsnü Mübarək inqilab zaman nümayişçilərə atəş açılmasına göstəriş verməsi ittihamı ilə ömürlük həbs cəzası almışdı. 2015-ci ildə bu ittihamlara korrupsiya və s. qanun pozuntuları da əlavə edilmişdi. Lakin onun yaşı və həbsxanada keçirdiyi müddət nəzərə alınaraq keçmiş prezident azad olunmuşdu.

O, mühakimə olunduğu zaman prezident səlahiyyətlərini icra edən Məhəmməd Mursi özü də həbsxanaya düşmüşdü. Hərbi çevriliş nəticəsində devrilən Mursi Qətərə casusluqda ittiham edilirdi. Mursi ölüm cəzası almışdı, sonra cəzası ömürlük həbslə əvəzlənmişdi. Amma bu günlərdə məhkəmə zalında dünyasını dəyişdi.

1979-2003-cü illərdə İraq rəhbərlik edən Səddam Hüseyin də ABŞ-ın müdaxiləsindən sonra məsuliyyətə cəlb olunub. Hakimiyyət illərində törətdiyi cinayətlərə görə keçmiş liderə edam cəzası çıxarılmışdı. 2006-cı ildə həmin hökm icra olunmuşdu.

Braziliyanın keçmiş prezidenti Lula ölkənin ən böyük neft-qaz şirkəti "Petrobras"la bağlı korrupsiya işinə görə 12 illik həbs cəzası çəkir.

Cənubi Koreyanın keçmiş prezidenti Pak Kın Xe (2013-2017) də məhkəmə qarşısına çıxıb. 2017-ci ilin martında korrupsiya qalmaqalı ilə bağlı ona impichment elan olunmuşdu. 2018-ci ilin aprelinde isə vəzifə səlahiyyətlərini aşma, korrupsiya, dövlət sirrini yayma və s. ittihamlar əsasın-

da Pak Kın Xeye 24 il həbs cəzası verilib.

2007-ci ildə Perunun keçmiş prezidenti Alberto Fuximori Çilidən ekstradisiya olunmuşdu. Prokurorluq onu prezidentliyi dövründə qanunsuz dinləmələrdə, korrupsiyada və "ölüm eskadronlarının"da ittiham edirdi. Hazırda həbsdədir.

Panamanın keçmiş hərbi diktatoru Manuel Noryega 2010-cu ildə Parisə ekstradisiya olunmuşdu. O, çirkli pulların yuyulmasında və Parisdə qanunsuz maliyyə əməliyyatlarında iştirak etməkdə təqsirləndirilib.

Azərbaycana gəlincə, 1990-cı ilin yanvarında sovet qoşunları Bakıda xalqın qanını tökəndən sonra ovaxtılı ölkə rəhbəri Əbürrəhman Vəzirov gizli şəkildə Bakıdan Moskvaya qaçırılıb. Çünki qəzəbli azərbaycanlılar onu ələ keçirib öldürə bilərdilər. Keçmiş prezident Ayaz Mütəllibov da 1992-ci ilin mart və may aylarında ona qızgın olan kütlənin əlinə keçməmək üçün ortaya çıxmıyıb.

Liviyanın devrilmiş lideri Müəmmar Qəzzafinin 2011-ci il oktyabrın 20-də öldürülməsi hələ də yaddaşlardan silinməyib.

Keçmiş Rumıniya lideri Nikolay Çauşeski də hakimiyyətdən qiyam yolu ilə devrildikdən sonra həyat yoldaşı ilə birlikdə üsyançılar tərəfindən güllələnib. Çauşeskilər Buxarestdəki hərbi qəbiristanlıqda dəfn olunublar.

□ Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Əməkdar artist, müğənni Şəbnəm Tapdıq öz adını dəyişmək qərarına gəlib. Bu barədə Musavat.com-a danışan müğənni özünə "İlk Şəbnəm" təxəllüsünü götürdüyünü deyib:

"Bildiyiniz kimi, Şəbnəm adı ilk olaraq atamın kitablarında səslənib. Atam bizim adımıza çoxlu sayda şeirlər həsr edib. Yazıçı, şair da xalqın düşünən beynidir. Kimisi atamın şeirlərini oxuyandan sonra və yaxud mən səhnəyə çıxıb oxuyanda bəyənir və qızına Şəbnəm adı qoyur. Mən kiməsə qadağa qoya bilmərəm ki, adımdan istifadə etməsinlər".

Xatırladaq ki, bu günlərdə müğənni Şəbnəm Qəhrəmanova proqramların birində Ş.Tapdıqın 102-yə zəng vuraraq, ondan şikayət etdiyini deyib. Onun iddiasına görə, Ş.Tapdıqın bu addımı atmasına səbəb adı olub. Ş.Tapdıq Ş.Qəhrəmanovanın adını dəyişməsinə tələb edib. Ş.Qəhrəmanova bir daha bu hal təkrarlansa, Şəbnəm Tapdıqı məhkəməyə verəcəyini deyib.

Məlumat üçün bildirik ki, müğənni Şəbnəm Tapdıq bu

Şəbnəm Tapdıq özünə yeni təxəllüs götürdü

Əməkdar artist ad davasından qurtarmağın yolunu tapdı

adı daşıyan həmkarlarının eyni isimdən yararlanmaqla konsertlər verməsinə etirazını bildirib. Hətta bununla bağlı Milli Televiziya və Radio Şurasının sədrinə məktub ünvanlayıb. O, eyniadlı ifaçılardan televiziya və radiolarda özlərini səhnə təxəllüsü ilə reklam etməyi istəyib.

Şəbnəm Tapdıq bu məsələ ilə bağlı da Musavat.com-a qısa açıqlama verib:

"İndi təzə-təzə Şəbnəm adında müğənnilər ortalığa çıxır. Amma ilk Şəbnəm mənəm, ona görə də artıq təxəllüsüm İlk Şəbnəmdir. Bu barədə mənim rəsmi şəhadətnamələrim də var".

Qeyd edək ki, Milli Televiziya və Radio Şurası (MTRŞ) artıq əməkdar artist Şəbnəm Tapdıqın Nuşirəvan Məhərrəmiyə müraciəti ilə bağlı yayılan məlumatlara münasibət bildirib. MTRŞ-nin Aparat rəhbəri Aşef Hacıyev deyib ki, Ş.Tapdıqın qaldırdığı bu iddia həqiqətdən əsassızdır:

"O, adının patentləşdirilməsi ilə bağlı iddia qaldırırdı. Amma biz araşdırdıq və məlum oldu ki, onun adı yox, atasının əsəri patentləşdirilməlidir. Həmin əsərdə də Şəbnəm

adı qeyd olunub. Bu, o demək deyil ki, onun adı da patentləşdirilib. Sadəcə olaraq, əsər patentləşdirilib. Burada hər hansı bir qadağadan da söhbət gedə bilməz, hamısı yalan məlumatlardır".

□ **Xalidə GƏRAY,**
Musavat.com

Qurban adına...

Sevinc TELMANQIZI
s.qurbanova@gmail.com

Mən uşaq olanda da bu söhbətlər populyar idi, indi uşaqlarım var, onların dönəmində də populyardır. Şəbnəm Tapdıq adlı bir qadın var, müğənni olduğunu iddia edir. İki-üç ildən bir mediaya çıxıb elan edir ki, Şəbnəm adı mənə özəldir, heç kəs bu adı özünə qoya bilməz, bu adla konsert verə, pul qazana bilməz. Firmalar məndən icazə almalıdır, müğənnilər qapımda sürünməli, quşlar mən olan yerdən uçanda qanad salmalıdır və sair. Şair İlyas Tapdıqın qızıdır, açığı, bir mahınısını da xatırlamıram, amma bu davalar beynimizə mıx kimi vurulub. Bu dəfə isə doza yaman artıq olub. Çünki Şəbnəm xanım bir adasını məhkəməyə verib, ona zəng edib, hədə-qorxu gəlib. Sonra Milli Teleradio Şurasına bununla bağlı müraciət edib, bu adı daşıyan həmkarlarının eyni isimdən yararlanmaqla konsertlər verməsinə etiraz olaraq MTRŞ sədrinə ərizə ünvanlayıb. O, eyniadlı ifaçılardan televiziya və radiolarda özlərini səhnə təxəllüsü ilə reklam etməyi istəyib.

Xəbəri oxuyursan, gülməyin gəlir, amma gülmürsən. Çünki informasiyanı ciddi xəbərlər sırasında yerləşdiriblər. Qəzetin arxa səhifəsindəki "pişik cumdu, it ağaca çıxdı" tipli bölməsində deyil. Hələ üstəlik, Milli Teleradio Şurası da bu iddianı ciddi-ciddi araşdırıb. Şura nümayəndəsi elə beləcə deyib: "İddiası əsassızdır. O, adının patentləşdirilməsi ilə bağlı iddia qaldırırdı. Amma biz araşdırdıq və məlum oldu ki, onun adı yox, atasının əsəri patentləşdirilməlidir. Həmin əsərdə də Şəbnəm adı qeyd olunub. Bu, o demək deyil ki, onun adı da patentləşdirilib. Sadəcə olaraq, əsər patentləşdirilib. Burada hər hansı bir qadağadan da söhbət gedə bilməz, hamısı yalan məlumatlardır".

Hirsindən başından tüstü çıxır. Sən - sırası tamaşaçı adıçəkən quruma il boyu müraciət edirsən, bayağı şoulardan, ağıllamal, duyğu sömürüsü verilişlərdən, vulqar mahnılardan tonla ərizə yazırsan, amma ölü təqlidi ilə qarşılaşırsan. Üç meymun timsalı - görmür, eşitmir və danışmırlar. Amma eşidəndə qarnını qucaqlayıb güləcəyin bir iddia araşdırılır, cavab verilir, əsaslandırma gətirilir. Dəvədən soruşublar, boynun niyə eyridir? Deyib, haram düzdür ki? Yəni gözümlə tir kimi girenlərə barmağının ucu ilə toxunmayan qurum havadan-sudan söhbətlər üçün araşdırma aparır. Əslində bu araşdırmanı Müəllif Hüquqları Agentliyi çözsə, bizim də ellikcə canımız qurtarsa daha yaxşı olmazdı mı? Harada sənəin ədalətin, dünya?

Ədalət demiş, sən günlər ərəb dünyası qan ağlayır. Ərəb şeyxlərindən birinin arvadı qaçır, o birinin oğlu seks partisinde yüksək doza narkotikdən dünyasını dəyişir. Bu xəbərlərin hər birinin ardınca isə başlayır dosyələr açılmağa. Ölən şeyx oğlunun Londondakı dəbdəbəli həyatı, eys-ışrət məclisi, qaçan şeyx arvadının brend geyimləri, saatları... Baxırsan ki, adamlar bu dünyanın bütün yeraltı və yerüstü nemətlərindən yararlanmağa çalışırlar, həm də dibinə qədər. Amma yetim ərəbi, suriyalı... cihad səsləyir, belinə kəmərləyib, Avropanın göbündə özünü partlatmağa göndərilir. Xeyir ola, özünü kefdən, zövqdən ölürsüz, kasıbı bomba ilə partlamağa göndərsiz? Bizi onların terrorundan əsməcə tutur, onların başbilenləri isə narkotikin, eys-ışrətin dozəsindən. Bu da daha bir ədalətsizlik...

Millətimizin bəxtinə düşən ərəblər isə dava çıxarıb, məsələni. Dünyəni saytlarda gördüm, bir ərəb AVM-lərdən birində bar-bar bağırırdı, mühafizə xidməti əməkdaşları da onu sakitləşdirməyə çalışırdı. Həm də təxminən belə: "Qəşəng ərəb, gözəl ərəb, pullu ərəb! Hirsənəmən, qarabala. Balam qurban inəklər..." Zarafət deyil, süfrəməzdəki ən dadlı yemək, ən yumşaq döşək, ən dəbdəbəli otaq qonağıdır. Qonaq vəli nemətimizdir, öpüb başımızın üstünə qoymalıyıq. Şəhərimizin ən mərkəzi küçələri də onlara qurbanı, skamyalarında oturan cananlarla birgə.

Lənət şeytana, biz niyə bu qonaqpərvərlik məsələsində dozanı ayarlama bilmir, hər dəfə bantını belə çox edirik? Məşhur filmde deyilən kimi, olmaya turizmi ilk dəfə biz kəşf etdik, sonra da partlayıb getdi? Turistə yeri gələndə göz də ağardacaqsan (biz Avropaya, Amerikaya gedəndə həddimiz nədir qanun pozaq?-müəl.), ayağını stolun üstünə uzatmaq istəyəndə təpiyi də ilişdirəcəksən, inzibati qaydanı pozanda cəzasını da verəcəksən. Yoxsa ki, şuluğu salan qonaqın oğlu, amma cəzalandırılan evin gözüqıpqıq balacası? Xeyir ola?

Yenə hərənib firlanıb cəza söhbətinin üstünə gəldik. Cəzasızlıq mühiti. Halbuki Şəbnəm xanımın adaları səhnələrdən çəkilsə, adlarını dəyişdirsə, bir daha ölkədə bu ad heç kimsəyə qoyulmasa... Ay-günəş yerinə qoyulacaq, Fəridə xanımın da ruhu dinclik tapacaqdı...

Çimərliklərlə bağlı qaydalar sərtləşdirilir

İradə İbrahimova: "Hazırda dənizi çirkləndirən obyektlərlə bağlı sənədlər hazırlanır və müvafiq protokollar təsdiq olunduqdan sonra çirkləndiricilər cərimə olunacaq"

Çimərliklərin hasarlanması, dənizin çirklənməsi məsələsi gündəmdədir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən hər həftə çimərliklərdə aparılan monitorinqlərin nəticələri açıqlanır. Məlum olur ki, Bakıda və eləcə də Abşeronda çimərliklərin bir qisminə istifadə etmək məqsədünə uyğun deyil. Səbəb Xəzər dənizinin çirkləndirilməsidir.

Ekspertlər bildirirlər ki, bu işlərdə xüsusilə də bələdiyyələrin üzərinə məsuliyyət düşür. Çünki bələdiyyələr və icra qurumları onlara aid olan ərazilərə demək olar ki, nəzarət etmirlər. Bəzi hallarda isə onların özünün icazəsi ilə ətraf mühit çirkləndirilir, qanundankənar addımlar atılır. Məsələ ilə bağlı çimərlik başlamadan öncə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən sahibkarlara xəbərdarlıqlar edilib, müvafiq qurğuların quraşdırılması tapşırılıb.

Bəs hazırda çimərliklərdə vəziyyət necədir?

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən "Yeni Musavat"a bildirilib ki, nazirliyin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitorinq İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən 28 iyun-04 iyul tarixlərində çimərlik ərazilərində növbəti monitorinqlər keçirilib, dəniz suyundan nümunələr götürülüb, mikrobioloji təhlillər aparılıb:

"Analizlərin nəticələrinə görə Bakı və Abşeron yarımadasında Bilgəh, Nardaran, Buzovna, Mərdəkan,

Şüvəlan, Zağulba, Pirşağı çimərlik ərazilərində dəniz suyu çimərlik məqsədilə istifadəyə uyğundur.

Novxanı, Türkan, Hövsan, Şix, Sahil və Sumqayıt çimərliklərinin dəniz suyu isə mikrobioloji baxımdan çirkləndirici çimərlik üçün qənaətbəxş deyil. Qeyd edək ki, budəfəki analizlərin nəticələrinə görə Novxanı çimərliyi də çirklə hesab olunur. Xəzərin şimal və cənub bölgələrində də monitorinqlər aparılıb. Nəticəyə görə evlərdən fərqli olaraq bu dəfə yalnız Nabran deyil, Xaçmazın Yalama, Seyidlər, İstisu (Müqtədir), Lənkeran və Astaraya rayonları ərazisindəki çimərliklərin dəniz suyu da mikrobioloji baxımdan çirklidir, ona görə də çimərlik üçün qənaətbəxş deyil".

Bildirilib ki, Novxanı, Yalama, Seyidlər, İstisu (Müqtədir), Lənkeran və Astaraya rayonları ərazisindəki çimərliklərin bu dəfə çirklə çıxmasına səbəb sözügedən çimərlik ərazilərində fəaliyyət göstərən xidmət sahələrinin tam işə başlaması, orada formalaşan tullantı sularının düzgün idarə edilməməsi və dənizə axıtılmasıdır.

Qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri İradə İbrahimova "Yeni Musavat"a söyləyib ki, artıq xeyli vaxtdır ki, nazirlik Xəzəri çirkləndirənlərə qarşı mübarizəyə başlayıb:

"Dəfələrlə dəniz kənarında işə xidməti göstərən sahibkarlara, fərdi evlərdən dənizə çirkab su axıdan vətəndaşlarımızı müraciət etmiş ki, obyektlərində və evlərinə formalaşan tullantı sularını dənizə axıtmasınlar.

Hələ çimərlik mövsümü başlamamışdan xeyli əvvəl obyekt sahiblərinə mətbuat vasitəsilə çağırışlar etdik, həm də xəbərdarlıq və tövsiyə məktubları göndərdik ki, çimərlik mövsümünə kimi tullantı sularının təmizlənmədən Xəzərə axıtılmaması üçün təmizləyici qurğular quraşdırsınlar.

Biz həm də bələdiyyələrə, yerli icra orqanlarına səslənirik ki, onlar da bu işdə fəal olsunlar. Çünki bu obyektlər onların ərazisində fəaliyyət göstərir, bu ərazilər onlara məxsusdur. Öz dəni-zimizi niyə bu günə qoyuruq? Nə vaxta qədər bu işə belə biganə münasibət göstəriləcək?"

İ. İbrahimova bildirib ki, artıq çimərlik mövsümüdür və əhali çimərliklərin hansının çimərlik məqsədilə qənaətbəxş olmadığından xəbərdardır:

"Dəfələrlə vətəndaşlarımızı suyu çirkləndirən çimərliklərlə bağlı məlumatlar vermişik və həmin çimərliklərə getməməyi tövsiyə etmişik. Bunun səbəbi də hamıya məlumdur, dənizi çirkləndirənlərə də. Təmizlənməmiş suyu dənizə axıtmaqda, sağlamlığımızı, təbiətimizi zərər verməkdə davam edirlər. Hamımız bilir ki, bunu edənlər özümüzük, bizim qonşumuz, dostumuz, qohumumuzdur. Nəyə görə Xəzəri çirkləndirənlər ictimaiyyət tərəfindən qınaq olunmur? Əgər dənizə tullantı sularının tökülməsi davam edərsə, qarşıdakı illərdə təmiz çimərlik olmayacaq. Bu işdə bizə sizin, hamının dəstəyi lazımdır. Bir daha müraciət edirik ki, tullantı sularının dənizə tökülməsinə yol verməyin. Bununla öz yaxınlarımızın səhətinə təhlükə yaratmış olursunuz".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Musavat"

Yeniyetməni şantaj edən dəstəyə ağır cəza verildi

Məhkum olunan üç nəfər 16 yaşlı şəxsdən üst-üstə 359 min dollarlıq qızıl-zinət əşyalarını alıblar

16 yaşlı gəncə kef məclisləri təşkil edən, sonra onu intim görüntüləri ilə şantaj edən şəxslər hakim qarşısına çıxarılıb.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində külli miqdarda dələduzluqda və hədə-qorxu ilə tələb etmədə ittiham olunan Famil Qəfərov, Rahid Tarverdiyev və Elmar Əliağazadənin cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilib.

Məhkəmə hakim Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə baş tutub.

Məhkəmə iclasında hökm oxunub. Hökmə əsasən Famil Qəfərov 9 il, Şahid Tarverdiyev 8 il, Elmar Əliağazadə isə 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

İttihama görə, dəstə üzvləri Füzuli rayon sakinini silahla hədələyərək onun külli miqdarda pul və qızıl-zinət əşyalarını ələ keçiriblər.

Belə ki, rayon sakini, 2000-ci il təvəllüdü Rasim (ad şərtidir) ötən il Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinə müraciət edib.

O, müraciətində 2016-cı ildən etibarən mütəmadi olaraq bir qrup şəxs tərəfindən pul və qızıl-zinət əşyalarını ələ keçirib.

Şikayət əsasında üç nəfər - Bakı şəhər sakini, 1991-ci il təvəllüdü R.Tarverdiyev, Şirvan şəhər sakini, 1992-ci il təvəllüdü F.Qəfərov və Astara rayon sakini, 1993-cü il təvəllüdü E.Əliağazadə məsuliyyətə cəlb olunublar.

Məlum olub ki, bu üç nəfər yeniyetmənin üst-üstə 359 min dollarlıq (610 min manatdan çox) qızıl-zinət əşyalarını ələ keçiriblər.

Məlumatla görə, həmin şəxslər əvvəlcə fırıldaq yolu ilə S.Bünyadovdan 1000 dollar və 139 260 dollar dəyərində qızıl-zinət əşyaları qopara biliblər. Sonradan F.Qəfərov oyuncaq silahla yeniyetməni hədələyərək onun 219 min 800 dollar dəyərində qızıl məmulatlarını ələ keçirib.

Bu ittihamla təqsirləndirilən şəxslər özlərini qismən təqsirli biliblər.

Məhkəmədə məlum olub ki, zərərçəkmiş kimi tanınan 16 yaşlı gənc əyləncə məclisləri təşkil etmək üçün hazırda həbsdə olan şəxslərə müraciət edib. Bu məclisləri də Famil Qəfərov təşkil edib. Famil bu məclislərə qız da gətirib və Rasimi onlarla görüşdürüb. Amma sonra bu vəziyyətdən öz xeyrinə istifadə edib, gizli çəkilməmiş fotolar əldə edərək onu şantaj edib. O, Rasimə deyib ki, əgər pul verməsə, həmin fotoları atasına göstərəcək.

Famil Qəfərovun təkəcə Rasimə qarşı yox, münasibətdə olduğu başqa qadınlara qarşı da eyni şantaj üsulu ilə hədə-qorxu gəldiyi üzə çıxıb. Belə ki, Famil görüşdüyü qadınlardan gizli görüntüsünü çəkib və onları başqa əməllərə də məcbur edib.

Hətta cinayət işi materiallarında üzə çıxıb ki, Famil yüngül həyat tərzini sürən qadınlara xeyli miqdarda pul xərcləyib. Hakim qeyd edib ki, Famil anası ilə telefon danışığında ondan pul istəyib. Anasına yazıb ki, evi satıb ona pul versin. Hətta o, anasından həbsə düşməmək üçün də pul istəyib. Eyni anda isə başqa bir qadına görüş üçün 3 min manat pul təklif edib.

Məhkəmə bildirib ki, Famil Qəfərovun bir çox cinayət əməlləri üzə çıxsa da istintaq yalnız 16 yaşlı Rasimə qarşı əməllərə hüquqi qiymət verib. Hakim Famil Qəfərovun digər əməllərinə məhkəmə istintaqının sonunda hüquqi qiymət verilməsi üçün tədbir görülcəyini qeyd edib.

□ İlkin MURADOV,
Musavat.com

Dünyada hər il 6 milyon insan tütünün təsirindən, onun yaratdığı xəstəliklərdən dünyasını dəyişir. Onların arasında 900 000 nəfəri passiv tütün çəkməyə məruz qalıb. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) məlumatlarına görə, tütün tütüsü dünyada ölüm riski yaradan 8 xəstəlikdən 6-ın inkişafında əsas səbəb sayılır. Burada ilk növbədə ürəyin işemik xəstəlikləri, baş beyin insultları və digər təhlükəli xəstəliklər qeyd olunur.

ABŞ alimlərinin araşdırmalarına görə, belə davam sayının artdığı deyilsə də, cəmiyyətimizdə qadınlara siqaret çəkməsi birmənalı qarşılıqlı bütün xəstəliklərin 10 faizi siqarete bağlı olacaq və hər il təxminən 10 milyon insan siqaretdən öləcək. Bu 10 mil-

sayının artdığı deyilsə də, cəmiyyətimizdə qadınlara siqaret çəkməsi birmənalı qarşılıqlı bütün xəstəliklərin 10 faizi siqarete bağlı olacaq və hər il təxminən 10 milyon insan siqaretdən öləcək. Bu 10 mil-

Statistik məlumata görə,

yerlərdə böyük problemlər, immun çatışmazlığı vardır. Düşünürəm ki, cinsindən asılı olmayaraq hər kəsə siqaret çəkmək yasaqdır, xüsusilə zərif cinsin nümayəndələrinə. Həqiqətən də yaxşı vərdiş deyil".

"Azəri-Türk" Qadınlar Birliyinin sədri Tənzilə Rüstəmzadə isə yeniyetmə, məktəb yaşında qızların siqaret aludəçisi olmasının böyük narahatlıq doğurduğunu dedi: "Qeyd etdiyiniz kimi, Rusi-

sı və ya insult təhlükəsi ilə qarşılaşanların sayı kişilərə nisbətən hər 100 nəfərə 7 nəfər çoxdur. Gündə 1 siqaret çəkənlər arasında bu göstəriciyə görə qadınlar 100 nəfərə 3 nəfər qabaqdadırlar.

Həmçinin siqaret qadın ömrünü 15 il qısaldı bilər.

Bir çox qadınlar siqaretin o qədər də zərərli olmadığını düşünür. Bir çoxları arıqlamaq, bəziləri müstəqil və ya cazibədar görünmək üçün siqaret çəkməyə başlayır. Əs-

Azərbaycanda da siqaret çəkən qadınların sayı artır - xanımları gözləyən yeni təhlükə

Novella Cəfəroğlu: "54 il siqaret çəkmişəm, amma heç kimə siqaret çəkməyi məsləhət görmürəm"

Tənzilə Rüstəmzadə: "Yeniyetmə qızları əlində siqaret görəndə bundan çox narahat oluram"

yon insanın 7 milyonu inkişaf etməkdə olan ölkələrdə olacaq. Doğrudur, demək olar ki, bütün siqaret qutularının üstünə "Siqaret çəkmək sizin sağlamlığınız üçün zərərli" xəbərdarlığı yazılsa da, buna əhəmiyyət verən azdır və siqaret aludəçilərinin sayı durmadan artır.

Mütəxəssislər bildirir ki, siqaretin təkəcə tütüsündə 4 mindən çox zərərli maddə vardır. Siqaret tütüsündə olan əsas maddələr kokain və morfin qədər asılılıq yarada bilər. Nikotin qanda oksigen daşınmasına mane olan və ölümə yol açan maddədir. Beynəlxalq Xərçəng Araşdırma Agentliyinin hesablamalarına görə, siqaretin tərkibində xərçəngə səbəb olan 55 maddə tapılıb.

Siqaret dərinin də ən böyük düşmənidir. Dəriyə su verən qan damarları siqaret çəkəndən sonra bir neçə dəqiqə büzülür. Dəridə rəng dəyişikliyi əmələ gəlir və erkən yaşlanır. Diş etləri çirkli və murdar bir görünüş qazanır, diş eti xəstəlikləri ortaya çıxır. Ağızda dadılmı qabiliyyəti yoxa çıxır. Dodaq, dil xərçəngi riski artır. Qırtlaq və nəfəs borusunda iltihablanma, xroniki faringit, səs tellərində xərçəng riski müşahidə edilir. Gözlərdə katarakt və irəli yaşlarda korluq meydana gəlir. Mədə və yemək borusunda xora, qanama, qastrit və xərçəng riski artır. Əllərdə və barmaqlarda saralma, dirnaqlarda zəifləmə müşahidə edilir. Sümük və skelet sistemi pozulur, sümük eriməsi meydana gəlir.

Araşdırmalar onu göstərib ki, dünyada siqaret çəkənlərin sayı bir milyardan çoxdur. Onların arasında qadınlar da az deyil. Qonşu Rusiya, Türkiyə dövlətlərində qadınlara siqaret çəkməsi adi hal kimi qarşılır. Lakin Azərbaycanda gələcəkdə, son vaxtlar ölkədə siqaret çəkən qadınların

Azərbaycanda kişilərin təxminən 35 faizi siqaret çəkir. Əvvəllər ölkədə siqaret çəkən qadınlara siqaret çəkməyi məsləhət verməyən qadınların sıfır faiz təşkil etdiyi deyilsə də, son araşdırmalara görə, hazırda qadınlara 1,5 faizi siqaret çəkir. Onların çox az qismi ictimaiyyətdən siqaret çəkdiyini gizlətmir.

Siqaret çəkən məşhur xanım sənətçilərimiz də var ki, onlar bu vərdişlərini heç də gizlətmirlər. Məsələn, xalq artistləri Nisə Qasımova, Aygün Kazımova, bəstəkar Nailə Mirməmmədli və sairə. Eləcə də tanınmış ictimaiyyət nümayəndələri arasında siqaretdən istifadə edənlər az deyil. Onlardan biri hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğludur.

54 il siqaret çəkdiyini deyən hüquq müdafiəçisi gənc xanımlara bu vərdişdən uzaq durmağı məsləhət gördü: "Özüm 54 il çəkmişəm və çox sevinirəm ki, 5 ildir bu vərdişimi tergite bilməmişəm. Qətiyyətlə, xüsusilə cavanlara siqaret çəkməyi məsləhət görmürəm. Çünki hazırda onun fəsadları mənim səhhətimdə özünü göstərir. Həm tez qocalacaq, həm də üzlerində qırışlar əmələ gələcək. Xüsusilə ağıc-

yada, Türkiyədə qadınlara siqaret çəkməsi ayıb hesab olunmur, pis qarşılanmır. Artıq Azərbaycanda da müəyyən sayda siqaret çəkən xanımlarımız var. Təbii ki, mən bunu ayıb hesab etmirəm. Lakin yeniyetmə, məktəb yaşında olan qızların əlində siqaret görəndə bu, mənə çox narahat edir.

Çünki siqaret insan bədənində sağlamlığa xeyli ziyan verir, fəsadları çoxdur. Gənc nəsillər getdikcə buna alışır. Halbuki Avropada artıq ictimai, iş yerlərində siqaretin ziyanlı olduğu barədə maarifləndirici işlər aparılır, qapalı yerlərdə siqaret çəkmək qadağan olunur, bu qaydaları pozanlar isə cərimə edilir. Bizdə də bu cür maarifləndirici tədbirlər görülməlidir. Xüsusən də analar yeniyetmə qızlara nəzarət etməli, onları bu vərdişə sövq edən əhatəsini yox etməlidirlər. Beləliklə, gənc qızlarımızın bu vərdişə yiyələnməməsi üçün müxtəlif formalarda maarifləndirici işlər aparılmalıdır".

Mütəxəssislər bildirir ki, siqaret çəkən qadınlar üçün ölüm riski daha böyükdür. Belə ki, gündə 20 siqaret çəkən qadınlar arasında ürək tutma-

lində isə siqaret potensial ölümdür. Həkimlər bildirir ki, ölü doğum, doğum sonrası ölüm və ani körpə ölümü sindromu riski siqaret çəkən analarda daha çoxdur. Ananın siqaret çəkməsi körpə və kiçik uşaqlarda astma xəstəliyinə də səbəb ola bilər.

Uzun müddət siqaret tütüsünə məruz qalmış uşaqlarda qulaq və tənəffüs infeksiyaları riski daha çoxdur.

Psixoloqlar bildirir ki, siqaretdən asılılığın iki istiqaməti var - fiziki və psixoloji asılılıq. Fiziki asılılıq siqaretdəki nikotin maddəsi yaradır. Özünə inanmayan, problemlərdən qaçan insanlar psixoloji asılılığa daha meyillidir. Nikotin asılılığı olan şəxslərdə siqareti buraxdıqdan sonrakı ilk 3 gün ən çətin dövrdür. Bu dövrdə narahatlıq, əsəbilik, konsentrasiya çətinliyi ortaya çıxır. Bu 3 günü siqaretdən uzaq qala bilən insanlar onu tərgitmək iradəsinə malik olan insanlardır.

Psixoloji asılılığı olan insanlar isə bunu bir psixoloğun köməyi ilə tergide bilər.

□ Xəlida GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

ABŞ-in "Boeing" şirkəti İndoneziya və Efiopiyada hakimiyyət və qeyri-kommersiya təşkilatlarına 100 milyon dollar ayıracağını bildirib. Məqsəd bu ölkələrdə iki 737 MAX təyyarə qəzasının ziyan vurduğu ailələrə və icmalara kömək etməkdir. Həmin qəzalarda 346 nəfər həlak olub.

Dünyada ən böyük təyyarə istehsalçısı olan şirkətin bildirdiyinə görə, bu ödəniş ölənlərin ailələrinin "Boeing"ə qarşı qaldırdığı məhkəmə iddialarının nəticələrindən asılı deyil. Şirkətin açıqlamasına görə, vəsait təhsil və yaşam xərclərinin qarşılınması, qəzanın ziyan vurduğu icmaların iqtisadi inkişafının stimullaşdırılmasına ayrılır.

Qeyd edək ki, 100 milyon dollar bir ədəd 737 MAX təyyarəsinin dəyərindən - 123 milyon dollardan azdır. Hazırda ABŞ-in Ədliyyə Nazirliyi "Boeing"lə bağlı təhqiqat aparır. İstintaq 737 MAX-in istehsalını, nəzarət orqanlarının yoxlamaları necə aparmasını, qurbanların ailələrinin qaldırdığı 100-dən artıq məhkəmə iddiasını əhatələyir.

Xatırladaq ki, ötən ilin oktyabrında İndoneziyanın Lion Air aviaşirkətinə məxsus təyyarə qəzaya uğrayandan sonra "Boeing" 737 MAX təyyarələrinə yerləşdirdiyi MCAS avtomatik idarə sisteminin proqram təminatını təkmilləşdirməyə başlayıb. Şirkətin yüksək rütbəli rəsmisi MCAS-in hər iki qəzada həlledici rol oynadığını etiraf etmişdi.

Mart ayında isə eyni təyyarə ilə bənzər bir qəza Efiopiya-da qeydə alındı. Bu qəzadan sonra bütün dünyada ən böyük sürətlə satılan "Boeing 737 MAX 8" təyyarələri eyni sürətlə istismardan çıxarıldı. Bu təyyarələri əldə edən bütün aviaşirkətlər onlarla uçuşa stop qoydular, eyni zamanda bütün dünya ölkələri onların öz hava məkanında uçuşunu qadağan etdilər. Bundan əlavə, şirkətə bu təyyarələr üçün verilmiş sifarişlərin böyük bir qismi geri çağırıldı, qalanlar isə alış müddətini uzatdılar.

"Boeing" təyyarələrin proqram təminatındaki qüsurun yayın əvvəlindən aradan qaldırmağı planlaşdırırdı. Ancaq iyunda yeni bir qüsur ortaya çıxdı. Bu səbəbdən laynerin istismara qaytarılması azından oktyabrın sonunadək çəke bilər.

Aviasiya nəhəngi yalnız sifarişlərin geri çəkilməsindən deyil, daha çox təyyarələrin istismardan çıxarılmasına görə maddi zərərin qarşılınması üçün müxtəlif aviadaşıyıcıların qaldırdıqları kompensasiya iddialarından maddi itkiyə məruz qala bilər. Belə ki, Çin, İndoneziya və digər ölkələrə aldıkları və istifadə edə bilmədikləri 737 MAX-lara görə "Boeing"dən kompensasiya tələb edirlər.

Hazırda "Boeing" İndoneziya və Efiopiyada qəza qurbanlarının ailələri ilə danışıqlar aparır. Ancaq bəzi ailələr məhkəmə vasitəsilə daha böyük

Aviaşirkətləri ABŞ səmasından

qaçıran sığortada şərtləri

Monreal konvensiyası hər sənişinə nə qədər dəyər verir?

məbləğdə kompensasiya əldə etməyi üstün tutur. Beynəlxalq ekspertlər hesab edirlər ki, bu ailələrin tələbi əsasən ABŞ nəhəngi 1 milyard dollara yaxın itirə bilər. Çünki qəzada ölənlərin yaxınları şirkətlə bağlı ABŞ məhkəmələrində iddia qaldırıblar. Bu iki qəzaya qədər "Boeing" ABŞ-dən kənarada aviaqəzalarda həlak olanların ailələrinin Amerika məhkəmələri vasitəsilə kompensasiya əldə etmək cəhdlərini dəf edə bilib.

Aviasənişinlərin sığortası

Dünya təcrübəsi göstərir ki, təyyarə qəzalarında ölümə görə kompensasiyaların məbləğinə bir neçə amil təsir edir. Bunlar qəzanın hansı ölkənin ərazisində baş verməsi, sənişinlərin hansı ölkənin vətəndaşı olması, nəhayət, təyyarənin hansı ölkəyə məxsus olmasıdır.

Təcrübə həm də onu göstərir ki, qəzaya uğrayan təyyarələrin istehsalçıları az hallarda kompensasiya tələbi ilə üzleşirlər. Bir qayda olaraq belə tələb qəza təyyarədə istehsalçının günahı üzündən yaranmış problemlərə görə baş verdikdə irəli sürülür. Əksər hallarda kompensasiyanı aviadaşıyıcı, sığortanı isə ona xidmət göstərən sığorta şirkətləri ödəyir.

Bu gün dünyanın əksər ölkələri Avropa Birliyinin sığorta qanunvericiliyi sayılan Monreal konvensiyasına qoşulub. Konvensiyaya görə, bu sənə-

də qoşulmuş bütün ölkələrin hava məkanından istifadə edən təyyarələr mütləq onun müddəalarına uyğun sığortalanmalıdır. Monreal konvensiyasına əsasən beynəlxalq reyslər üzrə bir sənişinin həyatı 300 min dollara yaxın məbləğdə sığorta olunmalıdır.

Monreal konvensiyasını Avropa Birliyi ölkələrindən əlavə ABŞ, Çin, Yaponiya və daha 100-dən yuxarı ölkə imzalayıb. MDB ölkələrindən Ukrayna konvensiyaya 2008-ci ildə, Rusiya 2017-ci ildə qoşulub.

Hazırda dünyada təyyarə qəzasına görə ən böyük məbləğli sığorta və kompensasiya ABŞ-dədir. Amerikada qəzada həyatını itirən şəxslərə görə ödənilən sığorta və kompensasiya məbləğləri bir neçə milyon dollar təşkil edir. Bu ölkənin qanunvericiliyinə görə, ABŞ-in ərazisində baş verən hər bir qəzaya görə kompensasiya təyyarənin və ya sənişinlərin məxsus olduğu ölkənin deyil, ABŞ-in qanunları əsasında ödənilir. Buna görə də ABŞ üzərindən uçuş həyata keçirən aviaşirkətlər sənişinlərin sığortası üçün bu ölkənin sığorta qurumlarına böyük məbləğdə sığorta haqqı ödəməli olurlar. Məhz bu ödənişlərdən yayınmaq üçün aviaşirkətlərin çoxu ABŞ üzərindən uçuşlardan maksimum yayınırlar: daha uzaq olsa da, digər ölkələrin hava məkanından istifadə edirlər.

Monreal konvensiyasında nəzərdə tutulan məbləğdən əlavə ABŞ vətəndaşları dövlətdən də kompensasiya alırlar. Belə ki, aviaqəzada ölənlər hər bir ABŞ vətəndaşı üçün maddi itkinin əvəzi olaraq onun 5 ildə əldə edə biləcəyi potensial emək haqqının məbləği qədər kompensasiya ödənilir. Bundan əlavə, mənəvi zərəmə görə ölənlərin ailəsi daha 250 min dollar əldə edir. Bu zaman qəzada ölənlər uşaqlarsa, onun valideynləri 350 min dollar alır. ABŞ Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən hər bir aviasənişinin həyatı 3 milyon dollar həcmində qiymətləndirilir. Bu məbləğ inflyasiyaya uyğun olaraq artıb-azala bilər.

Çində də Monreal konvensiyasına görə nəzərdə tutulan məbləğdən əlavə təyyarə qəzasında ölənlərin ailəsinə hökumət 500 min dollara qədər vəsait ödəyir.

Monreal konvensiyasına qoşulmuş Fransada da konvensiya tələbi olan məbləğdən əlavə daxili sığorta qanunvericiliyinə əsasən ölənlər üçün itirilmiş mümkün gəlir və yaxınlarına dəyən mənəvi zərəmə qarşılıqlıdır. Əgər cavabdehler yoxdursa, yaxud qəza global proses üzündən baş veribsə, bu zaman zərərlərin kompensasiya olunması üzrə zəmanət fondları adlı qurumlar işə düşürlər. Bu fondlara sığorta olunan bütün vətəndaşlar tərəfindən ödənişlər edilir. Məsələn, "Air France" şirkəti 2000-ci ildə Şarl de Qoll aeroportunda

"Konkord" təyyarəsində baş vermiş qəzada ölənlər 113 nəfərin ailəsinə 100 milyon avro kompensasiya ödəyib.

Əsasən keçmiş sosialist ölkələrinin qoşulduğu Varşava konvensiyası da var. Bu konvensiyayı Özbəkistan, Belarus, Venesuela, Honduras, İran, İraq və digər dövlətlər imzalayıb. Konvensiya aviaqəzalarda həlak olan şəxslərə görə xeyli aşağı məbləğdə ödənişləri nəzərdə tutur. Bu ödənişlər hər bir ölkə üzrə fərqli məbləği əhatə edir və daha çox yerli qanunvericiliyə əsaslanır.

Ən böyük kompensasiyalar

Məlumdur ki, dünyada ən dəhşətli və çox sayda insanın ölümünə səbəb olan təyyarə qəzası Kanar adalarında 1977-ci ildə baş verib. Tenerife aeroportunda iki "Boeing" in toqquşması nəticəsində 583 nəfər həyatını itirib. Təyyarələrdən birinin sahibi olan Hollandiyanın KLM şirkəti uzun proseslərdən sonra öz məsuliyyətini etiraf edərək qəzada həlak olan və zərərçəkən hər bir şəxsin ailəsinə 58-600 min dollar arası kompensasiya ödəyib. Bu, 2000-ci illərdəki ödənilən ən böyük kompensasiyalardan biri hesab olunurdu.

Avropada təyyarə qəzalarına görə ödənilən ən böyük kompensasiyalardan biri 2015-ci ildə Alp dağlarında qəzaya uğrayan "Airbus A320"-yə görə baş tutub.

"Lufthanza" aviaşirkətinə məxsus təyyarəyə görə "Airbus" şirkəti 300 milyon dollar ödəyib. Bunun 93,9 milyon dolları təyyarənin dəyəri, qalanı isə 150 nəfər ölənlər şəxsə görə kompensasiyadır.

Ukrayna səmasında qondarma Donetsk respublikası hərbiçilərinin Rusiya silahı ilə vurduqları "Malayziya Hava Yolları"na məxsus "Boeing" in sənişinlərinin yaxınları əldə edəcəkləri kompensasiya məbləğinə görə tarixə düşə bilərlər. Belə ki, təyyarədə həlak olan 8 avstraliyalı sənişinin yaxınları Avropa İnsan Haqları Məhkəməsində Ukrayna, Rusiya və Malaziya dövlətlərinə qarşı hər biri bir neçə yüz milyon dollar olan iddialar qaldırıblar. Bu ailələrin hüquqlarını vəkil Cerri Skinner təmsil edir. Bu vəkil vaxtilə Liviya hökumətindən Şotlandiya ərazisində partladılan təyyarədəki səni-

şinlərə görə 3 milyard dollar təminat almağa nail olub. Xatırladaq ki, "Pan American" şirkətinə məxsus təyyarə 1988-ci ildə Liviyadan olan terrorçular tərəfindən partladılıb. Nəticədə 270 nəfər həyatını itirib. Liviya qəzadan 20 il sonra - 2008-ci ildə öz vəzifəli şəxslərinin məsuliyyətini etiraf edərək, ölənlərin hər birinin ailəsinə 10 milyon dollar ödəyib. Düzdür, burada yalnız vəkili bacarığı deyil, həm də Avropa ölkələrinin Liviyaya qarşı tətbiq etdikləri iqtisadi sanksiyalar da mühüm rol oynamışdı. İndiki halda Skinneri qələbəyə ruhlandıran amillərdən biri Avstraliya, Hollandiya və digər dövlətlərin iddia tələbini dəstəkləməsidir. Avropa Birliyi strukturları da bu iddianın Rusiya ilə bağlı hissəsini aktiv dəstəkləyirlər. Son vaxtlar Rusiyadan qəzada ölənlərin yaxınlarına kompensasiya ödənməsini tələb edən çağırışlar getdikcə artmaqdadır.

Bəs Azərbaycanda necədir: aviasənişinlər necə sığortalanır? Ölkəmiz Monreal konvensiyasına qoşulubmu? Bununla bağlı gəndərişimiz sorğuya AZAL-dan verilən cavabda qeyd olunur ki, 30.09.2014-cü il tarixli 1022-IVQ nömrəli Qanuna müvafiq olaraq Azərbaycan Monreal konvensiyasına qoşulub: "Qeyd edilən konvensiyanın 21-ci maddəsinə əsasən beynəlxalq reyslərin sənişinlərinin ölümü və ya bədən xəsarəti aldığı hallarda daşıyıcı tərəfindən ödənilən kompensasiya 113.100 SDR məbləğində məhdudlaşdırılır".

Cavabda o da qeyd olunur ki, "İcbari sığorta haqqında" Qanunun 68-ci maddəsinə əsasən ödənilən sığorta məbləği istənilən reysin sənişinlərinə münasibətdə hər bir sənişin üçün 5000 manat təşkil edir.

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 142 (7312) 6 iyul 2019

Bunları bilirsinizmi?

- * Heç bir ölkədə hərbi salam sol əllə verilmir.
- * İngiltərə kitabxanalarında ən çox "Ginnesin rekordlar kitabı"ni oğurlayırlar.
- * İtaliyada Barbi oyuncaqlarının sayı Kanadada kanadalıların sayından çoxdur.
- * İngiltərə yazıçısı Virjiniya Vulf əsərlərinin çoxunu ayaq üstə yazıb.
- * Napoleon aylurofobiyadan (pişiklərdən qorxma) əziyyət çəkirmiş.
- * Motsart təkzib verməkdən və italyanlar tərəfindən zəhərlənməkdən qorxurmuş.
- * İngilis yazıçısı Harrinqtona elə gəlirmiş ki, sözlər ağzından arı və quş formasında çıxır. Belə hallarda o, onları süpürgəylə qovurmuş.
- * Yazıçı Zolya roman üzərində işləyərkən özünü stula bağlayırmış.
- * Şarlotta Bronte yaradıcılıq prosesini tez-tez kartof soymaq üçün dayandırılmış.
- * Oğul Düma yazmağa başlamazdan əvvəl ən azı beş dəfə yaxşıca yeymiş.
- * Avtomobil sayı insan sayından 3 dəfə çoxdur.
- * Barmaq izi kimi hər kəsin dil izi də fərqlidir.
- * Bir kişinin çəkisinin 40, bir qadının çəkisinin isə 35 faiz azaldır.
- * Bir zürafənin boynundakı onurğa sümüklərinin sayı insanda olan onurğa sümüklərinin sayına bərabərdir.
- * İnsan böyüdükcə ürək döyüntülərinin sayı azalır.
- * Bir körpənin ürəyi dəqiqədə 130, 3 yaşlı uşağın ürəyi dəqiqədə 100, 12 yaşlı uşağın ürəyi isə dəqiqədə 90 dəfə vurur.
- * İnsan dərisinin hər 2,5 kv.sm-də 19 milyon hüceyrə, 60 tük, 90 yağ vəzisi, 570 sm damar və 625 tər vəzisi var.
- * Cənubi koreyalılar arasında adları Kim və Li olanların sayı 45 faizdir.
- * 100 stəkan qəhvə içmək insanı öldürə bilər.
- * Yazıçı Kristian Anderson bir sözü belə düzgün yazma bilmirdi.
- * Cənubi Koreyada eyni soyada malik insanların evlənməsi qadağandır.
- * Dünyada ən çox coca-colanı İslandiya əhalisi içir.
- * Əgər Çin əhalisi 2 metr hündürlükdən yerə tullansaydı, yer üzündə 2 bal gücündə zəlzələ baş verərdi.
- * Arının 2 qarnı var - biri bal üçün, digəri də yemək üçün.
- * İlbizlər 3 il yata bilir.
- * Alışqan kibritdən öncə ixtira olunub.
- * Delfinlər bir gözü açıq yatır.
- * Ağ Evdə çəngəl və qaşıqların sayı 13092 ədəddir.
- * Milçəyin sürəti saatda 8 km-dir.

Ketchup bankasını açma bilmədi, arvadını öldürdü

ABŞ-da yaşayan Lavrense Loffler adlı kişi həyat yoldaşını qeyri-adi səbəblə öldürüb. 86 yaşlı kişi 52 illik həyat yoldaşını balon qapağına görə həyatdan məhrum edib. Yaşlı kişi ketchup götürmək üçün balonun qapağını açmağa çalışıb. Lakin arvadı balonun qapağını bərk bağladığı üçün onu açma bilməyib. Qapağı açma bilmədiyini üçün səbəbiləşən kişi arvadını boynundan və başından vuraraq öldürüb.

Polislər tərəfindən nəzarətə götürülən kişi 83 yaşlı arvadını planlı şəkildə öldürdüyünü açıqlayıb. Lakin L.Lofflerin vəkili onun ağılı itirdiyi üçün arvadını öldürdüyünü deyib.

Siqaret çəkirsizsə, yuxunuzun qatilisiniz

ABŞ-ın Florida Universitetinin alimləri ilginç araşdırma aparıb. Ölkə miqyasında aparılan araşdırmanın nəticələrinə görə, siqaret çəkənlərin 11.9 faizi yuxuya getməkdə çətinlik çəkir. Bundan başqa, amerikalıların 10.6 faizinin yuxusu bölünür, 9.5 faizi də səhərin ilk saatlarında oyanırlar. Siqaret atanların yuxusunda isə keyfiyyət artımı özünü göstərir. Alimlər həmçinin müəyyənləşdiriblər ki, çəkilən hər siqaret yuxudan 1.2 dəqiqə "oğurlayır".

4 pələng birləşib təlimçini yedi

İtaliyanın Bari bölgəsində dörd pələng sirk məşqləri zamanı məşqçini öldürüb. Bu barədə lenta.ru saytı Borderline24 saytına istinadən xəbər verir.

İyulun 4-də 61 yaşlı məşqçi Ettore Veber şoudan bir saat öncə məşqə başlayıb. Vəhşi pələnglər birdən-birə təlimçiyə hücum edib və onu yeyiblər. Hadisə yerinə həkimlər gəlib. Amma digər təlimçilər məsləkdaşlarının meyitini yarım saat boyunca qəfəsdən götürə bilməyiblər. Həkimlərin sözlərinə görə, təlimçi ciddi yaralar almış və onun xilas faktiki mümkün olmayıb. Polis isə araşdırma apararaq, faciənin detallarını aydınlaşdırmağa çalışır.

Veberin çalışdığı Circo Orfei sirki İtaliyaya 15 iyununda, bir aylığına gəlmiş. Truppanın əvvəldən müəy-

yənləşdirdiyi qrafikə riayət edib-etməyəcəkləri, habelə aqressiv pələnglərlə necə davranacaqları sual doğuran məqamlardandır.

Ofisiantla 200 min dollarlıq zarafat etdilər

ABŞ-dakı restoranların verdinimi bacıma de-birinə gedən şəxs ona qulluq edən ofisianta 200 min dollar bəxşiş vermək istəyib. Lakin onun istəyinə restoran rəhbərliyi əngəl olub. Nahar üçün restorana gələn iki bacı daha sonra onların yanına gələn başqa bir adamın da pulunu verəcəklərini deyiblər. Yedikləri yeməyin pulunu ödəmək üçün ofisianta yanına çağırılan 20 yaşlı qız ona 200 min dollarlıq çek yazıb və "Sənə nə qədər pul

verdiyimi bacıma demə. Bu gün sənə qoruyucu mələyinəm" deyib.

Ofisiant bəxşışı aldıqdan sonra restoran rəhbərliyinə xəbər verib: "Anlaşılmazlıq yaranmasın deyə, rəhbərliyə xəbər verdim. Onlar da banka zəng etdilər və pulu istəmədiklərini dedilər. Lakin bankdan bizə xəbər verdilər ki, bacılar sizinlə zarafat ediblər. Çünki pulun ödənilməsi haqda banka göstəriş veriblər".

Qadının çiyinə piron qoyub isterikaya saldılar

Sinqapurda zoopark işçiləri bir qadının çiyinə nəhəng piron-albinosu yerləşdirərək, onu isterikaya çatdırıblar. Şahidlər tərəfindən çəkilən videorolik sosial şəbəkədə yayılıb. Kadrlardan görünür ki, iki nəfər heyvanların da iştirakı ilə keçirilən şou-proqramı baxır və orada çox da böyük olmayan ilana toxunurlar. Daha sonra parkın beş işçisi oradakı tamaşaçılara arxadan yaxınlaşır və onların çiyinə iri piron-albinosu qoyurlar.

Şlyapadakı turist bu hadisədən şoka girib və yerə yıxılıb. Zoopark işçiləri dərhal reaksiya verib, onu yerdən qaldırıblar. Auditoriya bu baş verənlərə görə hündürdən gülməyə başlayıb. Amma qorxan qadın oradan uzaqlaşdı və daha təhlükəsiz bir yerdə şouunu izləməyə davam edib.

Kişinin ayağından onu 24 il əvvəl dişləmiş akulanın dişi çıxdı

Amerikanın Florida ştatında kişi 24 il əvvəl onu dişləyən akulanın dişini ayağından çıxarıb. Bu barədə "Daily Mail" yazıb. Ceff Uikli 1994-cü ildə Flaqler Biç çimərliyində serfinqlə məşğul olarkən birdən-birə hiss edib ki, suda onu nəşə dişləyib. Amma o, hücum edən heyvanın kimliyini aydınlaşdırma bilməyib. Ötən il kişinin ayağında bir yara yaranıb. Bu zaman həkimə müraciət edən kişinin ayağından həkim akula dişi çıxarıb. Vikli qərar verib ki, ayağından çıxan dişi alimlərə versin ki, onlar bunun hansı növ akulaya məxsus olduğunu müəyənləşdirsinlər.

Mütəxəssislər dişdə DNK qalıqlarının qalmasından təəccüb keçiriblər. Müvafiq araşdırma aparandan sonra onlar müəyyən ediblər ki, bu diş akulaya məxsusdur. Bir qayda olaraq, bu yırtıcı akulalar nadir hallarda insanlara hücum edir və xırda balıqlarla qidalanırlar.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.190

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.